

Den 14. april 2010

FOLKETINGETS
OMBUDSMAND

Inspektion af Ungdomsinstitutionen
Egelys sikrede afdelinger
den 12. december 2007

ENDELIG

J.nr. 2007-3697-628/PK3

Indholdsfortegnelse

1.	Indledning.....	3
2.	Generelt	4
3.	Bygningsmæssige forhold mv.....	11
3.1.	Generelt	11
3.2.	Bygninger og gangarealer	11
3.3.	De unges værelser	13
3.4.	Skolestuerne.....	14
3.5.	Motionsrum	15
3.6.	Køkken.....	16
3.7.	Opholds- og spisestue.....	16
3.8.	Værksted	17
3.9.	Musikrum	18
3.10.	Gymnastiksal	18
3.11.	Isolationsrum	19
3.12.	Udendørsarealer.....	19
3.13.	Personaleforhold mv.....	20
3.14.	Samlet konklusion vedrørende vedligeholdelse mv.	21
4.	Belægning og klientel mv.....	21
4.1.	Egelys udredningsprojekt med ungdomspsykiatrisk afdeling i Odense	22
4.2.	Det samlede antal af pladser i sikrede afdelinger/institutioner	23
4.3.	Regionsamarbejde om større ensartethed de sikrede institutioner imellem.....	24
5.	Beskæftigelse og undervisning – lommepenge/arbejdspenge	24
6.	Fritidsaktiviteter og fællesskab.....	27
7.	Kontakt til omverdenen mv.	31
7.1.	Besøg.....	31
7.2.	Telefonering.....	33
7.3.	Udgang	34
8.	Euforiserende stoffer mv.....	37
8.1.	Medicinhåndtering	37
9.	Vold mv.	38
10.	Købmandshandel.....	39
11.	Vejledning til de unge og forældrene om magtanvendelsesbekendtgørelsens regler mv.	40
12.	Tilsyn.....	41

13. Beslutningen om at afstå fra den almindelige gennemgang af sager om magtanvendelse	44
13.1. To konkrete tilfælde af magtanvendelse – herunder et tilfælde af indelåsning af en ung på værelset.....	45
13.2. Regionens tilsyn med Egelys anvendelse af magtanvendelses- bekendtgørelsen	49
14. Samlet vurdering	49
15. Opfølgning.....	50
16. Underretning	51

1. Indledning

Efter § 18 i ombudsmandsloven kan ombudsmanden undersøge enhver institution eller virksomhed og ethvert tjenestested der hører under ombudsmandens virksomhed. Efter lovens § 7, stk. 1, omfatter ombudsmandens virksomhed alle dele af den offentlige forvaltning.

Som et led i denne inspektionsvirksomhed foretog jeg og to af embedets øvrige medarbejdere på ombudsmandens vegne den 12. december 2007 inspektion af de sikrede afdelinger på Ungdomsinstitutionen Egely (herefter Egely).

Inspektionen bestod af samtaler med institutionens forstander og medarbejderrepræsentanter (MED-udvalget) samt en afdelingschef fra Region Syddanmark, en rundgang i institutionen og samtaler med (nogle af) de anbragte unge om såvel generelle som de pågældendes egne forhold. De forhold som blev rejst af de unge, er – med enkelte undtagelser – medtaget de relevante steder i gennemgangen nedenfor.

Det bemærkes at nogle af emnerne som er berørt i rapporten, hovedsagelig bygger på en efterfølgende nærmere gennemgang af det skriftlige materiale som jeg modtog fra Egely forud for, under og efter inspektionen. Ikke alle de berørte emner har således været særskilt drøftet under selve inspektionen.

Under inspektionen anmodede jeg om udlån af institutionens skriftlige materiale om magtanvendelse for perioden fra den 1. maj 2007 til den 2. november 2007 hvor jeg varslede inspektionen over for Egely. Jeg begrænsede min anmodning til at angå den særligt sikrede afdeling og (til sammenligning) en af de "almindelige" afsnit. Jeg har af forskellige grunde ikke gennemført den gennemgang af materialet som jeg ellers havde til hensigt, jf. pkt. 13 nedenfor.

I forbindelse med mit svar til (ad hoc) repræsentanten for de unge på den særligt sikrede afdeling bad jeg om Egelys skriftlige materiale om en (yderligere) magtanvendelse som fandt sted efter varslingen af inspektionen, og som den pågældende fortalte mig om. Denne episode vender jeg tilbage til nedenfor (ligeledes under pkt. 13).

Denne rapport har i en foreløbig udgave været sendt til Egely, Region Syddanmark og Indenrigs- og Socialministeriet (nu Socialministeriet) med henblik på myndighedernes eventuelle bemærkninger til de faktiske forhold som beskrevet i rapporten.

Region Syddanmark har i brev af 25. marts 2010 sendt regionens og Egelys bemærkninger som er indarbejdet i denne rapport. Der er dog enkelte bemærkninger som først er relevante i forbindelse med opfølgingsrapporten.

2. Generelt

Egelys sikrede afdelinger er en af landets syv sikrede døgninstitutioner for unge og består af en "almindelig" afdeling inddelt i tre afsnit (A, B og C) med hver 5 pladser og en særligt sikret afdeling ligeledes med 5 pladser. Egely rummer således 20 sikrede pladser og hører, som det indirekte fremgår af pkt. 1 ovenfor, under Region Syddanmark (tidligere Fyns Amt).

Egely har endvidere 19 åbne pladser fordelt på 4 forskellige lokaliteter på Fyn. De åbne afdelinger indgår som allerede nævnt ikke i inspektionen.

Egely har endvidere et samarbejdsprojekt på forsøgsstadium med Statsfængslet i Ringe som fungerer som moderanstalt for de unge der efter dom anbringes i projektet. Projektet omfatter to af Egelys åbne afdelinger – Bobjerg Skovgård og Frørupvej.

Dette projekt, der som nævnt er knyttet til de åbne afdelinger, vil heller ikke blive omtalt yderligere.

Det retlige grundlag for Egely er §§ 67, stk. 3, og 123 i lov om social service (nu lov bekendtgørelse nr. 941 af 1. oktober 2009).

Anbringelse på Egelys sikrede afdelinger kan ske på følgende grundlag:

- forskellige former for socialpædagogisk grundlag,
- i stedet for varetægtsfængsling (varetægtssurrogat), jf. retsplejelovens § 765,
- som led i den unges afsoning af straf, jf. straffuldbyrdelseslovens § 78, stk. 2, og
- som led i en ungdomssanktion efter straffelovens § 74 a, eller ud fra et farlighedskriterium.

Jeg henviser til § 15, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 893 af 9. juli 2007 om magtanvendelse over for børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet (magtanvendelsesbekendtgørelsen).

Anbringelse kan endvidere ske af udlændinge under 15 år uden lovligt ophold i Danmark, jf. magtanvendelsesbekendtgørelsens §§ 19-21.

Det blev under inspektionen oplyst at anbringelsesårsagen i langt de fleste tilfælde er varetægtsfængsling i surrogat (ca. 80 pct.). De fleste unge bliver således akut anbragt på Egely. Hovedparten af de resterende 20 pct. er anbragt som led i en ungdoms-sanktion (sanktionens første del).

Institutionens målgruppe er unge mellem 15 og 17 år.

Det blev under inspektionen oplyst at Egely ikke ville mangle pladser på de sikrede afdelinger hvis der var et bedre "flow" af unge. På tidspunktet for inspektionen havde Egely seks unge boende som havde fået dom, men som blot ventede på at kommunen fandt et alternativt afsoningssted der samtidig kunne godkendes af Direktoratet for Kriminalforsorgen, jf. straffuldbyrdslovens § 78, stk. 2.

Om dette spørgsmål og det nært beslægtede spørgsmål om hvorvidt det samlede antal af sikrede pladser opfylder behovet herfor, henviser jeg til pkt. 4.1 nedenfor.

I forbindelse med min inspektion den 6. oktober 2005 af de sikrede afdelinger på Bakkegården (med dengang 19 pladser, nu 20 pladser) fremkom der oplysning om en gennemsnitlig opholdstid for de unge på 46 dage indtil 2005, svarende til 130 anbragte unge om året. I 2005 var antallet af anbringelser 188 og den gennemsnitlige opholdstid 35 døgn. I 2006 og 2007 var den gennemsnitlige opholdstid på Bakkegården steget til 39 døgn (jf. opfølgingsrapport nr. 2 af 13. maj 2009, ad pkt. 2, der – som alle andre inspektionsrapporter – kan læses på ombudsmandens hjemmeside www.ombudsmanden.dk).

Jeg forstod på Egelys ledelse at den gennemsnitlige opholdstid på Egely ligger på ca. to måneder, og min medarbejder noterede sig at tallet for 2006 blev oplyst til at være 57 dage.

Jeg beder Egely om nærmere oplysninger om antallet af anbringelser og den gennemsnitlige opholdstid på Egelys sikrede afdelinger for årene 2008-2009.

Umiddelbart synes opholdstiderne på Egely at være noget længere end hvad der er tilfældet for Bakkegården og de øvrige sikrede institutioner som ombudsmandsinstitutionen har modtaget tal fra (Koglen 44,5 dage, Grenen 39 dage og Sølager ca. 36 da-

ge). (Jeg ser her bort fra Stevnfortet hvor det tilsvarende tal blev oplyst til ca. 6-10 uger. Tallet der angår året 2002, er som det fremgår, anslået skønsmæssigt på direkte forespørgsel under Folketingets Ombudsmands inspektion den 9. december 2002).

Jeg er opmærksom på at Egely – i lighed med Grenen, men i modsætning til Bakkegården mfl. – har en særlig sikret afdeling, men jeg går umiddelbart ud fra at dette ikke kan forklare de tilsyneladende noget længere generelle opholdstider på Egely (eller i hvert fald ikke fuldt ud).

I det omfang det er muligt – og hvis tallene for 2008-09 ikke afviger væsentligt i nedadgående retning fra de tal der blev opgivet under inspektionen – beder jeg Egely og regionen om udtalelser om baggrunden for de tilsyneladende noget længere generelle opholdstider på Egely i forhold til de øvrige sikrede institutioner. Jeg er opmærksom på at der kan være tale om en statistisk tilfældighed.

Jeg beder også om ovenstående oplysninger til brug for en egen drift-sag som Folketingets Ombudsmand har oprettet i 2007 efter at forstanderne på de sikrede institutioner for unge havde sendt en redegørelse til Danske Regioner om behovet for yderligere pladser på de lukkede institutioner med videre og om kommunernes og kriminalforsorgens sagsbehandlingstider efter dom (j.nr. 2007-3346-628).

Jeg henviser nærmere til pkt. 4.1 nedenfor.

Opholdet for unge over 15 år kan højst vare i 14 måneder (og 6 måneder for unge under 15 år), jf. § 17, stk. 1-7, i den ovenfor nævnte magtanvendelsesbekendtgørelse.

Det blev under inspektionen af Egely oplyst at kun ganske få af de anbragte unge på de sikrede afdelinger er piger. Pigerne bliver som udgangspunkt anbragt mellem de andre unge, og der er således ikke noget afsnit som er særligt velegnet for denne gruppe af unge.

Der var på tidspunktet for inspektionen kun en enkelt pige anbragt på Egely. Det blev under rundgangen på forespørgsel oplyst at der undertiden kan være problemer forbundet med at have en pige anbragt på et afsnit. Alt afhængigt af hvem den pågældende person er, vil "hormonerne" på afsnittet komme til at dominere mere end det er ønskeligt.

Det blev dog samtidig understreget at det oftest er positivt at få en pige ind på et afsnit: Drengene bliver alt andet lige mindre voldsomme, og den hygiejniske standard hos dem mærkbart bedre.

De nærmere regler for ophold i sikrede afdelinger til børn og unge findes i magtanvendelsesbekendtgørelsen der finder anvendelse uanset på hvilket grundlag opholdet sker. Magtanvendelsesbekendtgørelsen er udstedt i medfør af (bl.a.) § 123 i lov om social service (nu lovbekendtgørelse nr. 941/2009).

I magtanvendelsesbekendtgørelsen er der fastsat nærmere regler om sikrede afdelinger og deres anvendelse samt om anvendelsen af (bl.a.) fysisk magt og isolation i disse afdelinger/institutioner. Bekendtgørelsen indeholder bestemmelser om protokolering af bestemte former for fysisk magtanvendelse mv. – herunder anvendelse af nødværge (bekendtgørelsens § 26) – og bestemmelser om indberetning til den overordnede myndighed i tilfælde af overtrædelse af bekendtgørelsens regler (§ 28). Bekendtgørelsen indeholder endvidere bestemmelser om at "den kommunebestyrelse eller det regionsråd, der fører det generelle driftsorienterede tilsyn med tilbuddene", også fører tilsyn med de sikrede afdelingers anvendelse af reglerne i bekendtgørelsen og regler om at (visse af) de afgørelser som træffes i medfør af bekendtgørelsen, kan indbringes for det sociale nævn, jf. lov om social service § 133. Bekendtgørelsen indeholder i § 35 regler om at lederen af den sikrede afdeling/institution skal sikre sig at barnet/den unge gøres bekendt med reglerne i bekendtgørelsen – og herunder bekendtgørelsens klageregler, jf. nedenfor under pkt. 13.2. Tilsvarende gælder adgangen til at rette henvendelse til Folketingets tilsyn med personer der er underkastet administrativ frihedsberøvelse (magtanvendelsesbekendtgørelsens § 36). Der sigtes hermed til tilsynet efter grundlovens § 71, stk. 7. Lederen af den sikrede afdeling/institution skal også sikre sig at forældremyndighedens indehaver gøres bekendt med disse regler.

Ved en sikret afdeling forstås efter magtanvendelsesbekendtgørelsens § 5, stk. 2, 1. pkt., en afdeling hvis yderdøre og vinduer konstant kan være aflåst. Sikrede afdelinger skal godkendes af kommunalbestyrelsen/regionsrådet som er ansvarlig for oprettelsen og driften af den pågældende døgninstitution (§ 5, stk. 2, 2. pkt.). Sikrede afdelinger kan være organiseret som selvstændige døgninstitutioner eller være knyttet til en døgninstitution for børn og unge. Institutionerne kan oprettes og drives af en kommune, af en region eller som selvejende institutioner som kommunen eller regionen indgår aftale med, jf. lov om social service § 67, stk. 4.

Ved en særligt sikret afdeling – som Egelys (med fem ud af de tyve pladser) – forstås en afdeling som er godkendt til at modtage særligt voldelige unge eller unge med psykiske lidelser der er lægeligt diagnosticeret (magtanvendelsesbekendtgørelsens § 23). De særligt sikrede afdelinger anvendes til unge der opfylder betingelserne for anbringelse i en sikret afdeling, men hvor en sådan anbringelse

”ikke er eller vil være tilstrækkelig, idet den unge ved en forudgående særlig voldelig eller psykisk afvigende adfærd har gjort ophold eller fortsat ophold i en sikret afdeling uforsvarligt”.

I de særligt sikrede afdelinger finder de almindelige regler om de sikrede afdelinger også anvendelse (§ 22). Jeg henviser til den kortfattede gennemgang ovenfor.

Hertil kommer enkelte særregler om isolation. Således må isolation af unge i de særlige isolationsrum som næsten alle de sikrede institutioner/afdelinger har, udstrækkes i længere tid for unge der er anbragt i en særligt sikret afdeling, end for unge i en sikret afdeling: maksimalt fire timer (i stedet for to), jf. bekendtgørelsens §§ 23, stk. 1, og 6, stk. 2.

Om tilsyn under isolation af en ung i en særligt sikret afdeling der har en psykisk diagnose, jf. ovenfor, er det i magtanvendelsesbekendtgørelsens § 23, stk. 2, anført følgende:

”Ved isolation efter stk. 1, skal der, for så vidt angår unge med psykiske lidelser, i umiddelbar forbindelse med isolationen tilkaldes en psykiatrisk speciallæge knyttet til afdelingen, der skal tage stilling til, hvorvidt en indlæggelse af den pågældende på en børne- og ungdomspsykiatrisk afdeling er nødvendig, og hvis dette ikke er tilfældet, i øvrigt føre løbende tilsyn med den pågældende under isolationen for at kunne tage stilling til om der, i løbet af isolationen, sker en udvikling i den pågældendes tilstand, som gør en indlæggelse på en børne- og ungdomspsykiatrisk afdeling nødvendig”.

Om regionens tilsyn med Egelys anvendelse af magtanvendelsesbekendtgørelsens regler – og herunder den ovennævnte vejledning – henviser jeg til pkt. 13.2 nedenfor.

Efter magtanvendelsesbekendtgørelsens § 1 er legemlig afstraffelse ikke tilladt på sikrede afdelinger. Tilsvarende gælder ydmygende, hånende eller anden nedværdigende behandling. Heller ikke fiksering er tilladt.

Der må kun bruges magt over for børn og unge hvis der er hjemmel til det, og kun i den udstrækning det er absolut nødvendigt.

Magtanvendelse må aldrig erstatte ”omsorg og socialpædagogisk bistand”.

Bestemmelsen i § 1 indeholder endvidere et forbud mod fysisk magtanvendelse og isolation. Disse forbud gælder dog ikke undtagelsesfrit. Der henvises til bekendtgørelsens § 6 og til pkt. 13.1 nedenfor.

Magtanvendelsesbekendtgørelsens § 14 indeholder regler om barnets/den unges kontakt med omverdenen (brevveksling, telefonsamtaler, besøg mv.) og regler som begrænser institutionens kontrol hermed, jf. pkt. 7 nedenfor.

For unge der er anbragt i sikrede afdelinger som varetægtssurrogat, er der i bekendtgørelsen henvist til retsplejelovens regler (eller der er fastsat tilsvarende regler i bekendtgørelsen).

I Bakkegårdsens organisationsplan var magtanvendelsesbekendtgørelsen indsat (bekendtgørelse 1309/2004 – nu bekendtgørelse nr. 893/2007). Det fremgik af organisationsplanen at alle nyansatte fik udleveret et eksemplar af organisationsplanen og dermed også af magtanvendelsesbekendtgørelsen.

Jeg går ud fra at også nyansatte på Egely får magtanvendelsesbekendtgørelsen mv. udleveret når den pågældende tiltræder, men jeg beder for en god ordens skyld om nærmere oplysninger om hvilket materiale Egely udleverer til nyansatte.

I regionens tilsynsrapport af 30. juni 2008 er det – i afsnittet om den samlede vurdering – anført at ”introduktion til magtanvendelse efter 6 måneders ansættelse er for sent”.

I rapporten om det efterfølgende tilsyn som blev foretaget den 22. september 2009, er det – ligeledes i den samlede vurdering – anført at ”der er fulgt op på de tidligere anbefalinger”, og der er i den forbindelse udtrykkeligt henvist til ”tilsynsrapporten dateret 30.06.08”.

Jeg går derfor ud fra at Egely også har fulgt op på regionens kritik af tidspunktet for introduktion af nye medarbejdere til magtanvendelse – ved at fremrykke dette tidspunkt.

For en god ordens skyld beder jeg Egely og regionen om at oplyse om jeg har forstået dette rigtigt.

På Egelys hjemmeside (www.Egely.Regionsyddanmark.dk) er magtanvendelsesbekendtgørelsen nævnt i et notat til kommunerne om (mulighederne for) anbringelse af børn og unge på Egely – og herunder de sikrede afdelinger. Det er den tidligere bekendtgørelse som er nævnt (bekendtgørelse 1613/2006), og som der er henvist til. Bekendtgørelsen er ophævet i forbindelse med at den nugældende magtanvendelsesbekendtgørelse den 1. august 2007 trådte i kraft.

Jeg går ud fra at Egely vil gennemgå hjemmesiden og korrigere oplysningerne i lyset af reglerne i den nugældende bekendtgørelse. Jeg beder Egely om at oplyse mig om hvad der herefter sker.

På Egelys hjemmeside er institutionens særlige (efter)uddannelsesprogram også omtalt. Programmet der er revideret i begyndelsen af 2009, skal give den nyansatte medarbejder forståelse for hvad Egely står for. Desuden skal det introducere medarbejderen til arbejdet i åbne og sikrede afdelinger og herunder præsentere centrale problemstillinger og temaer i forbindelse med den forestående opgave, også til sikring af at arbejdet udføres i overensstemmelse med institutionens mål, værdier og menneskesyn. Programmet supplerer det praktiske introduktionsforløb som alle nyansatte systematisk gennemgår.

Målgruppen er udover nyansatte medarbejdere også andre fastansatte med behov herfor og (eventuelt) ofte benyttede vikarer og praktikanter.

Det teoretiske introduktionsmodul har en varighed på 4 arbejdsdage fordelt med op til 4 ugers mellemrum. Samlet varer introduktionsforløbet 6 måneder. Efter udstået prøvetid optages den nyansatte medarbejder på førstkommende introduktionsmodul der som udgangspunkt udbydes to gange årligt.

De pædagogiske principper/arbejdsmetoder som følges på Egely, og personalets socialpædagogiske rolle fremgår også af hjemmesiden ("mere om Egely"). Egelys tilgang til opgaveløsningen tager udgangspunkt i en målsætning om respekt, robusthed, rummelighed og troværdighed. Egelys arbejde hviler på at den unge skal have "en reel chance for at starte på en frisk gennem gensidig overholdelse af de aftaler, der

indgås". Kernen i arbejdet er "en målrettet pædagogisk indsats, der ydes af troværdige, tålmodige og meget tydelige voksne".

Det er ifølge hjemmesiden væsentligt for Egely at også skolen – som er højt prioriteret – bliver integreret i institutionens arbejde; eller med Egelys egne ord at lærerne er "naturlige aktører i det faglige behandlingsprogram".

3. Bygningsmæssige forhold mv.

3.1. Generelt

Egely består som nævnt af en sikret afdeling og en særligt sikret afdeling, to åbne afdelinger (Stavnsbogård ved Årup og Pugholmgård ved Otterup) samt to åbne projektafdelinger der er en del af det nævnte samarbejdsprojekt med Statsfængslet i Ringe (Frørupvej 34A ved Ørbæk og Bobjerg Skovgård ved Svendborg).

Afdelingerne på Pugholmgård, Stavnsbogård og Bobjerg Skovgård er som navnene viser, beliggende i nedlagte landbrugsejendomme, medens Frørupvej 34A er en ombygget familiebolig på landet.

Egely råder som allerede nævnt over 15 sikrede pladser, 5 særligt sikrede pladser samt 19 åbne pladser.

De sikrede afdelinger og Egelys administration er beliggende på Søndergårdsvej 9 i Nr. Åby i nye bygninger (opført i 2004-2005). Bygningerne er omkranset af en fem meter høj ringmur og er forsynet med avancerede overvågnings- og sikringssystemer. De sikrede afdelinger – en "almindelig" sikret afdeling der er opdelt i tre afsnit A, B og C og en særligt sikret afdeling – ligger adskilt fra hinanden på adressen i Nr. Åby bag den høje ringmur.

Som det fremgår, er Egelys øvrige (åbne) afdelinger spredt over det meste af Fyn.

Disse afdelinger indgår som allerede nævnt ikke i inspektionen.

3.2. Bygninger og gangarealer

Administrationsbygningen og den sikrede afdeling med afsnittene A, B og C ligger i samme bygning, men holdes adskilt.

Den særligt sikrede afdeling er placeret i sin egen, særligt sikrede, bygning.

Alle bygninger på ejendommen er opført i gule mursten med fladt tag, undtagen gymnastiksalen som er opført i (sort) beton. I den største af bygningerne, der som den eneste er i to etager, holder administrationen til på 1. sal. Udover forstander, viceforstander, sekretariat og bogholderi er der kontorer til psykologer og socialrådgivere; hertil kommer mødefaciliteter og (på de enkelte afsnit) vagtværelser med bad og toilet.

Hvert afsnit (A, B og C) i den sikrede afdeling rummer fem værelser til de unge – alle med eget bad og toilet. Der er endvidere køkken, spise-/opholdsrum, tv-stue, skolestue med pc'er (uden internetadgang), bordtennis- og motionsrum, og rum til vask, rengøring og depot (fødevarer). Dertil kommer et særligt isolationsrum og to værksteder i hvert enkelt afsnit.

Til hvert afsnit hører der endvidere en lukket atriumgård med et rundt bord-/bænkesæt. Der er fri adgang til gården fra afsnittet.

Den særligt sikrede afdeling har (ligeledes) plads til fem unge. Afdelingen der som nævnt ligger i sin egen bygning, har de samme faciliteter som afsnit A, B og C. Fra den særligt sikrede afdeling er der endvidere adgang til en lukket gårdhave der er overdækket med ståltrådnæt. Den særligt sikrede afdeling har også sin egen udendørs boldbane.

Den unge repræsentant for særligt sikret afdeling som jeg talte med under inspektionen, anførte at der efter de unges opfattelse mangler en form for halvtag i gårdhaven sådan at de unge – og herunder rygerne – kan stå i læ for en byge.

Jeg beder Egely og regionen om en udtalelse herom.

Gymnastiksalen deles mellem den særligt sikrede afdeling og de tre afsnit A, B og C (herefter som udgangspunkt blot benævnt afsnit uanset hvilket (hvilken) afsnit eller afdeling der er tale om; med udgangspunkt i et antal på fire).

Gangarealerne har på alle afsnit også funktion som opholdsareal og er de fleste steder hyggeligt indrettet med møbler, billeder/fotografier på væggene og grønne planter på gulvet. På gangene er der desuden flere nicher med borde og stole, reoler med brætspil, kortspil og bøger.

På afsnit C stod der på inspektionstidspunktet et bordfodboldspil på gangen.

På (de fleste) afsnit er der også en sofagrube og et sofabord på gangen hvor de unge på afsnittet kan se fjernsyn sammen.

Den bygning som ud over administrationen huser afsnittene A, B og C, rummer også Egelys "kommandocentral", et teknikrum, et vagtværelse og Egelys kiosk. Der er desuden besøgslokaler, toiletter, rengørings- og vaskerum.

I personaleafdelingen er der garderobeskabe til de enkelte personalemedlemmer, aflåste medicinrum (til de unges medicin), opslagstavler og rengøringsrum. Der opbevares også skjolde til brug i tilfælde af større hændelser/vold mod personalet.

Lige indenfor i administrationsbygningen er der et indgangsparti/en sluse i glas med to døre i midten hvorfra der er adgang til afsnittene A, B og C samt de øvrige rum som nævnt ovenfor. I slusen er der på væggen fire små aflåste skabe – ét til hvert af afsnittene. Skabene er efter det oplyste beregnet til besøgende til de unge.

Der stod på inspektionstidspunktet to grønne planter på gulvet.

Ved indgangen til administrationsbygningen stod der på tidspunktet for inspektionen et billardbord på gangarealet. På dette gangareal er der også siddegrupper med lænestole samt borde og stole.

3.3. De unges værelser

Hvert afsnit rummer som allerede nævnt fem værelser til de unge. Alle har eget bad og toilet. Vægge og lofter er malet hvide, og der er trægulv i alle værelser. Vinduespartierne er relativt store og giver et godt lysindfald, og værelserne fremstår lyse og indbydende. Vinduespartiet består af to dele, det almindelige vindue og gittervinduet. Gittervinduet der giver de unge mulighed for at få frisk luft ind i værelserne, kan lukkes til med et forsatsvindue.

Flere af de unge repræsentanter som jeg talte med under inspektionen, nævnte problemer med udluftning og ikke kun på de unges værelser.

Det blev under den afsluttende samtale oplyst at der er sat godt 2 mio. kr. af til at få løst ventilationsproblemerne på Egely som i øvrigt også havde givet Arbejdstilsynet anledning til et påbud.

Jeg går ud fra at problemerne på nuværende tidspunkt er løst, men beder for en god ordens skyld Egely og regionen om at bekræfte dette.

Der er ikke problemer med indkig i værelserne der alle vender ud til de grønne arealer.

Møblementet på værelserne er nyt. Der er en sovebriks med stofbetrukket madras, et skrivebord med to reoler og en skuffe, et skab, en kontorstol, et væghængt tv og en opslagstavle. Værelserne oplyses af en loftslampe. Lige inden for døren til værelset er der badeværelset med toilet, håndvask og bruser. Badeværelserne har gråt klinkegulv og hvide fliser på væggene.

De badeværelser jeg besøgte, fremstod rene og fri for kalk.

Jeg går ud fra at madrasser, dyner og puder (lige som sofaerne og lænestolene, jf. pkt. 3.7 nedenfor) er lavet af brandhæmmende materialer, men beder dog Egely om oplysning herom.

De unges værelser giver mig i øvrigt ikke grundlag for bemærkninger.

3.4. Skolestuerne

Der er en skolestue på hvert afsnit. Skolestuerne er ud over med borde og stole forsynet med computere – dog uden internetadgang. På væggene hænger der billeder, verdenskort og opslagstavler. Der er desuden reoler med bøger og andet undervisningsmateriale.

Det blev under inspektionen oplyst at undervisningen foregår med tre lektioner om dagen. De unge må ikke være alene i skolestuen der kun kan benyttes sammen med læreren.

Der har i forbindelse med ombudsmandsinstitutionens inspektioner af de sikrede institutioner været stillet spørgsmål om hvorvidt den undervisning der tilbydes de unge, er tilstrækkelig til at opfylde de lovmæssige krav.

I en udtalelse af 16. januar 2009 anførte Velfærdsministeriet (nu Indenrigs- og Socialministeriet) følgende i forbindelse med opfølgningen på inspektionen den 6. oktober 2005 af Bakkegården (jf. opfølgingsrapport nr. 2 af 13. maj 2009):

”Unge der anbringes på sikrede afdelinger er ofte dårlig skolemæssigt funderede, det er derfor vigtigt, at de som minimum får den undervisning, som børn og unge har ret til efter folkeskoleloven og herunder bekendtgørelse nr. 1373 af 15. december 2005 om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand.

Det er ministeriets holdning, at ressourcerne på Bakkegården bør tilpasses, således at institutionen kan leve op til de krav om undervisning af børn og unge, der fremgår af henholdsvis folkeskoleloven og bekendtgørelsen om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk undervisning.

Bakkegården har besluttet at tilbyde alle undervisning, uanset om de lovgivningsmæssigt har krav herpå. En sådan beslutning kan kun understøttes, men det må forudsætte, at der, ud over at opfylde de lovgivningsmæssige undervisningskrav, er ressourcer til dette på institutionen.”

Det fremgår af opfølgingsrapporten (Bakkegården), at unge helt op til en alder på 17 ½ år alt efter omstændighederne være omfattet af folkeskolelovens regler.

Jeg beder Egely og Region Syddanmark om oplysninger om hvorvidt den undervisning som Egely tilbyder de unge, opfylder de lovgivningsmæssige undervisningskrav og oplysning om Egelys (eventuelle) overenskomst med Middelfart Kommune.

3.5. Motionsrum

Der er et motionsrum for hvert af de fire afsnit. De unge kan generelt træne med boksepuder, spille bordtennis og bordfodbold eller løbe på løbebånd mens der kun er få redskaber/maskiner til styrketræning. Eventuelle vægtskiver skal tælles op og låses inde efter endt træning.

Jeg besigtigede motionsrummene i afsnit A og B. Motionsrummet i afsnit B var på tidspunktet for inspektionen kun udstyret med et bordtennisbord, et bordfodbold og en sandsæk til boksning.

Til gengæld stod der et fjernsyn på et mindre bord og en playstation samt to hvide plastikstole i motionsrummet.

Motionsrummet i afsnit A var meget nedslidt og blev efter det oplyste heller ikke brugt. Væggene havde ridser, og malingen skallede af flere steder. På tilsvarende måde var nogle af motionsredskaberne meget nedslidte/ude af funktion.

Under samtalerne med repræsentanterne for de unge blev udstyret i motionsrummene berørt. Under den afsluttende samtale med ledelsen oplyste ledelsen at den ville undersøge nærmere hvorfor der er forskel i udstyret i de enkelte motionsrum og på hvilken måde rummene bliver brugt.

Jeg beder Egely oplyse hvad undersøgelsen førte til.

Jeg beder endvidere Egely om oplysninger om motionsudstyret i de fire motionsrum på nuværende tidspunkt – og herunder oplysninger om udstyrets stand. Jeg beder desuden Egely om at oplyse hvordan motionsrumme bruges på nuværende tidspunkt.

3.6. Køkken

Hvert afsnit har sit eget køkken. Køkkenerne er rummelige og standardmæssigt indrettet med skabe, køkkenborde, komfur, ovn, køleskab og opvaskemaskine. Alle køkkenelementerne er hvide, og gulvet er belagt med grå klinker. Knivene er låst fast til væggen med en wire sådan at de ikke kan fjernes fra køkkenet. Af sikkerhedsmæssige grunde bruges der ligeledes kun plastikbestik på Egely.

Der er kun én ung i køkkenet ad gangen, og den pågældende er altid sammen med en voksen.

Køkkenerne giver mig ikke anledning til bemærkninger.

3.7. Opholds- og spisestue

Hvert afsnit har en separat opholds- og spisestue. Spisebordet har plads til ca. 10 personer. Her samles de unge til dagens måltider sammen med personalet.

Egely lægger vægt på at der holdes bordskik.

I opholds- og spisestuen er der også en reol med spil, blade mv.

Væggene er udsmykket med de unges egne malerier. På tidspunktet for inspektionen var der de fleste steder dækket op med juledug og en juledekoration.

Opholdsrummet er indrettet med bl.a. hjørnesofaer og lænestole i et brandhæmmende materiale og tilhørende sofaborde. Her er også et fjernsyn med videoafspiller.

Repræsentanten for de unge på særligt sikret afdeling efterlyste under min samtale med ham at der kom nye lænestole og sofa på afdelingen. Han henviste til at de eksisterende møbler var beskadiget. Ledelsen oplyste på den afsluttende samtale at møblerne der som nævnt er lavet af brandhæmmende materiale, ikke umiddelbart kan ombetrækkes, og at ledelsen var "på udkig" efter mere solide alternativer til de eksisterende møbler.

I mit efterfølgende brev til den pågældende unge meddelte jeg at jeg havde noteret mig at ledelsen var opmærksom på problemet, og at jeg ville overveje om der var grundlag for at gå videre med dette spørgsmål i rapporten om inspektionen.

Jeg beder Egely om at oplyse hvad der videre er sket på dette punkt.

På væggene hænger der billeder og plakater, og der står en reol med en grøn plante.

På tidspunktet for rundgangen i institutionen (ved frokosttid) var der unge der ventede på at få frokost, og som opholdt sig i afsnittenes opholdsstue. På et enkelt afsnit var frokosten allerede i gang.

3.8. Værksted

Der er to værksteder på hvert afsnit – et grovværksted og et finværksted. Værkstederne er forholdsvis små og udstyret med professionelt værktøj og elektriske maskiner. I værkstederne laves der bl.a. halskæder, armbånd og bæltter.

Af sikkerhedsmæssige grunde skal døren ind til værktøjet altid være lukket og låst, og der er ikke adgang til værkstederne for de unge uden at der er personale til stede. Når maskinerne bruges, skal de unge anvende det foreskrevne sikkerhedsudstyr.

Hvis de unge ikke er aktive på værkstedet (eller på de øvrige aktiviteter i arbejdstiden), optjener de ikke den såkaldte motivationsfremmende ydelse (mfy).

Spørgsmålet om størrelsen af mfy blev under inspektionen bragt op af en af repræsentanterne for de unge som jeg talte med. Ledelsen oplyste på det afsluttende møde at man ville overveje om det var tid til at regulere beløbet som ikke var blevet forhøjet i en årrække.

Jeg beder Egely om at oplyse hvad der videre er sket i sagen.

3.9. Musikrum

Egelys fire afsnit deles om brugen af institutionens musikrum som er udstyret med diverse musikinstrumenter: trommesæt, el-guitarer, forstærkeranlæg, keyboard og højttalere mv.

Gulvet er belagt med et tæppe, og væggene er malet hvide.

For at kunne benytte musikrummet skal de unge ledsages af de af de voksne blandt personalet der har kendskab til musik, og som kan spille på instrumenterne.

Betingelserne for brug af musikrummet er opsat på væggen i rummet.

Der må maks. være to unge i musikrummet pr. voksen.

3.10. Gymnastiksal

Gymnastiksalen der er beliggende som en selvstændig bygning ved siden af den udendørs boldbane, er som nævnt opført i sort beton. Institutionens forskellige afsnit deles om brugen af gymnastiksalen på samme måde som de deles om musikrummet. I salen kan der dyrkes almindelig gymnastik (og herunder redskabsgymnastik). Der kan også spilles volleyball, basketball og badminton.

I redskabsrummet findes net og bolde til de forskellige boldspil og gulvmåtter til diverse gymnastikøvelser.

Gymnastiksalen er også udstyret med et toilet med håndvask. Ligesom på badeværelserne i de enkelte afsnit er der hvide fliser på væggen og grå klinker på gulvet.

Det blev under inspektionen oplyst at gulvet i gymnastiksalen var dårligt (og i øvrigt alt for hårdt at færdes på). Efter Egelys opfattelse burde gulvet skiftes ud.

Medmindre gulvet i mellemtiden er blevet skiftet, beder jeg om regionens bemærkninger hertil.

Ligesom i musikrummet må der maks. komme to unge pr. voksen i gymnastiksalen.

Opholds- og spisestuerne, værkstederne, musikrummet og gymnastiksalen giver mig i øvrigt ikke anledning til bemærkninger.

3.11. Isolationsrum

Egely har som allerede nævnt et særligt isolationsrum knyttet til hvert enkelt afsnit. Isolationsrummene er beliggende i administrationsbygningen. Alle isolationsrum har hvide lofter og vægge samt mørkt klinkegulv. Langs den ene væg er der en kraftig, fastmonteret briks med en skumgummimadras.

Der er ingen vinduer i rummene, men udelukkende indkig i døren. Der er et kaldeanlæg i isolationsrummene der blev afprøvet under inspektionen. Anlægget fungerede.

Jeg går ud fra at Egely efter fast praksis afprøver kaldeanlægget inden en ung sættes ind i isolationsrummet. Jeg beder dog om oplysning herom.

Jeg beder endvidere Egely om at oplyse om Egely – også – rutinemæssigt (og jævnligt) kontrollerer kaldeanlæggene med henblik på at sikre at isolationsrummet til enhver tid – om nødvendigt – vil kunne tages i brug.

Under inspektionen bemærkede jeg at der i isolationsrummet i afsnit B var to huller i loftet.

Jeg nævnte hullerne under rundgangen og går på den baggrund ud fra at loftspladerne er blevet skiftet, eller at hullerne på anden måde er blevet fjernet.

I isolationsrummet der hører til den særligt sikrede afdeling, bemærkede jeg en sprække i væggen i det ene hjørne.

Også denne sprække går jeg ud fra er blevet ordnet.

Jeg beder for en ordens skyld om Egelys bemærkninger hertil – og til det som jeg har anført om hullerne i loftet i isolationsrummet i afsnit B.

3.12. Udendørsarealer

Adgang til institutionens lukkede afdelinger opnås gennem hovedindgangen i bygningen med afsnit A – C. Ved indgangen er der et overvågningskamera og et samtaleanlæg. Der er desuden adgang til administrationen/personaleafsnittet gennem samme bygning og indgang.

Udendørsarealerne inden for ringmuren omfatter som allerede nævnt også en boldbane der ligger ved gymnastiksalen. Boldbanen deles (og fordeles) mellem de enkelte afsnit på samme måde som afsnittene deles om brugen af gymnastiksalen og musikrummet. Den udendørs boldbane har et fast, støbt "gulv" og er omkranset af et højt trådhegn. Her er hængt to basketballkurve op, men boldbanen bliver efter det oplyste også brugt til fodbold.

Der er på det grønne areal inden for ringmuren også et lukket gårdtursareal/-boldbane delvist belagt med "armeret" græs og tilknyttet den særlig sikret afdeling. Arealet er på 15 x 8 meter og er forsynet med to (håndbold)mål og to basketballkurve.

Bygningerne inden for ringmuren forbindes af flisebelagte gange. De unges gåture må kun foregå på disse gange. Der må max. gå to unge pr. voksen, og flere grupper af unge må ikke gå tur samtidig hvilket personalet i de enkelte afsnit kontrollerer inden gåturen starter.

3.13. Personaleforhold mv.

Personaleafsnittet ligger som allerede nævnt i administrationsbygningen på 1. sal. Her holder forstander, viceforstander, sekretariat, bogholderi, visitation, psykologer og socialrådgivere til. I dette afsnit ligger også personalets mødelokaler.

Ifølge en rapport efter det tidligere Fyns Amts tilsynsbesøg på Egely den 24. maj 2006 var Egelys sikrede afdelinger – på daværende tidspunkt – normeret til 76 stillinger (heraf 22 til de 5 særligt sikrede pladser).

Det fremgår ikke af rapporten om forstanderen, viceforstanderen og det administrative personale der også har funktioner i forhold til Egelys øvrige åbne afdelinger, indgår i det nævnte tal.

Jeg beder derfor om nærmere oplysninger herom og om at modtage de aktuelle tal for normeringen af de lukkede afdelinger/afsnit.

Det blev under inspektionen oplyst at der har været en del personalegennemstrømning i institutionen siden åbningen i 2004/05. En af mine medarbejdere har fra samtalen med MED-udvalget noteret at op mod en fjerdedel af personalet var blevet udskiftet. Hverken jeg eller min medarbejder fik noteret hvilken periode dette tal gælder for,

men jeg går umiddelbart ud fra at tallet dækker perioden fra åbningen og indtil inspektionstidspunktet (12. december 2007).

Jeg beder Egely om nærmere oplysninger om personalegennemstrømningen – også efter tidspunktet for inspektionen.

Ifølge MED-udvalget har der også været et stigende sygefravær i 2007 (10 pct. højere end i 2006) hvilket også skulle fremgå af Egelys arbejdspladsvurdering (APV). Det blev endvidere oplyst at APV'en har ført til udfærdigelse af en handleplan i forhold til det psykiske arbejdsmiljø, og at en konsulent fra Region Syddanmark fører et særligt tilsyn med Egely på dette område.

Jeg beder på denne baggrund Region Syddanmark om nærmere oplysninger om de ovenfor nævnte tiltag. Jeg beder endvidere Egely og regionen om udtalelser om det psykiske arbejdsmiljø på Egely på daværende tidspunkt – og nu.

Under rundgangen besigtigede jeg et af de rådighedsrum som benyttes af den af de to nattevagter (på hvert af de fire afsnit) som har mulighed for at sove. Rummet er på størrelse med de unges værelser og er udstyret med stort set de samme møbler og med bad og toilet.

Afsnitskontorerne har monitorer der er tilsluttet institutionens overvågningskameraer.

Personaleforholdene/-rummene giver mig ikke anledning til (yderligere) bemærkninger på nuværende tidspunkt.

3.14. Samlet konklusion vedrørende vedligeholdelse mv.

Egely fremtrådte som helhed velholdt, rengjort og ryddeligt.

4. Belægning og klientel mv.

På tidspunktet for inspektionen var der i alt 92 pladser på de sikrede institutioner.

Som det fremgår af pkt. 2 ovenfor, har Egely 20 pladser, det samme som Bakkegården har efter ombygningen dér.

Egely tager efter det oplyste under inspektionen imod unge fra hele landet, men modtager dog flest unge fra det tidligere Fyns Amt og det tidligere Vejle Amt. Institutionen tager som allerede nævnt imod såvel drenge som piger. Egely modtager fra tid til anden også unge som ikke kan være på andre sikrede institutioner. Disse unge bliver anbragt på den særligt sikrede afdeling.

Langt de fleste unge er som nævnt anbragt på Egely som varetægtssurrogat.

På tidspunktet for inspektionen var alle pladser besat, herunder – som allerede nævnt – med en enkelt pige.

Der føres ikke statistik over etnisk herkomst, men det blev på forespørgsel oplyst at flertallet af de unge anbragte er af anden etnisk oprindelse end dansk.

4.1. Egelys udredningsprojekt med ungdomspsykiatrisk afdeling i Odense

Det blev under inspektionen oplyst at Egely har søgt satspuljemidler til et projekt sammen med Odense Universitets Hospital, Ungdomspsykiatrisk Afdeling, om udredning/screening af de unge for psykiske problemer/lidelser med henblik på en bedre og mere målrettet behandling af denne del af de unge.

I regionens rapport efter tilsynet den 22. september 2009 er projektet bl.a. omtalt på følgende måde (s. 4):

”[R]esultaterne viser tydeligt, at rigtig mange unge har psykiske problemer på mange forskellige områder. Projektet er endnu ikke helt afsluttet, men indtil nu bekræfter det de iagttagelser, medarbejderne har haft – omkring 1/3 har en diagnose, der indikerer psykiatrisk behandling.

Der er et godt samarbejde med det børnepsykiatriske Hus på OUH – mange unge bliver således udredt. De 2 psykologer på Egely står primært for dette område og sørger for opfølgning.”

Jeg går ud fra at projektet nu er afsluttet og beder Egely om nærmere oplysninger om resultaterne heraf.

4.2. Det samlede antal af pladser i sikrede afdelinger/institutioner

Den 8. oktober 2007 bad jeg under overskriften ”Vedrørende behovet for yderligere pladser på de lukkede institutioner for unge – kommunernes sagsbehandlingstid efter dom mv.” og med henvisning til ombudsmandslovens § 17, stk. 1, Socialministeriet om at sende mig en redegørelse som forstanderne på de sikrede institutioner havde sendt til Danske Regioner. Jeg var blevet bekendt med sagen gennem Danmarks Radio, P1 morgen, og en artikel den 21. september 2007 i bladet Socialpædagogerne.

Jeg gik i brevet til Socialministeriet ud fra at ministeriet havde modtaget eller havde bedt om at modtage en kopi af redegørelsen fra Danske Regioner, og jeg bad om underretning om hvad der fra Socialministeriets side ville blive foretaget i sagen.

Essensen i forstandernes redegørelse der indgik i debatten om oprettelse af flere pladser på de sikrede afdelinger/institutioner for unge, var at der måske ikke ville være behov for yderligere pladser hvis der blev gjort mere for at optimere udnyttelsen af de bestående pladser – især hvad angår de unge der idømmes en ubetinget fængselsstraf. I redegørelsen henviste forstanderne også til ”kommunernes økonomiske situation” som også kunne medføre en forlængelse ud over det nødvendige af de unges ophold i de sikrede institutioner.

Velfærdsministeriet (nu igen Socialministeriet) meddelte mig i brev af 4. januar 2008 at ministeriet havde nedsat et udvalg som skulle se på styringsprincipperne for de sikrede afdelinger og brugen af disse, og at undersøgelser hos KL og Kriminalforsorgen af årsagen til de lange sagsbehandlingstider, ville indgå i udvalgets arbejde.

Spørgsmålet – nu beskrevet som et spørgsmål om løsladelse af unge kriminelle på grund af manglende pladser på de sikrede institutioner – blev endvidere rejst politisk (bl.a. ved spørgsmål nr. 100 af 5. december 2007 fra Folketingets Retsudvalg).

Den 5. oktober 2009 meddelte Indenrigs- og Socialministeriet (nu igen Socialministeriet) mig at det ovenfor nævnte udvalg havde afsluttet sit arbejde uden at der var kommet en rapport fra udvalget, fordi der – som led i finansaftalen for 2009 og inden det første udvalgs arbejde var afsluttet – var blevet nedsat et nyt udvalg der skulle se på finansieringsreglerne for anbringelse af de kriminelle unge.

Sagen er endnu ikke afsluttet (j.nr. 2007-3346-628).

4.3. Regionsamarbejde om større ensartethed de sikrede institutioner imellem

Afdelingschefen for Region Syddanmark oplyste under den indledende samtale under inspektionen at der var nedsat en arbejdsgruppe som gennem et samarbejde på tværs af regionerne skal sikre en større ensartethed af de tilbud som de sikrede institutioner/afdelinger tilbyder. Jeg modtog efterfølgende kommissoriet for arbejdsgruppen med overskriften "Faglig kvalitetsudvikling vedrørende de sikrede institutioner".

Det fremgår heraf at regionsamarbejdet bl.a. har baggrund i en rapport fra september 2006 fra Teori- og Metodecentret (TMC) om anvendelsen af de sikrede institutioner; en rapport der bygger på et treårigt forskningsprojekt finansieret af Socialministeriet.

Ifølge kommissoriet blev det i rapporten konkluderet at

- udbyttet af anbringelserne er begrænset,
- der er en række retssikkerhedsmæssige problemstillinger, der blandt andet udspringer af dilemmaet mellem varetagelsen af sikringshensyn versus behandlingshensynet og af de sikrede institutioners forskellige praksis,
- den pædagogiske og socialfaglige praksis er uensartet institutionerne imellem, samt at
- samarbejdet mellem de involverede myndigheder er mangelfuldt.

Det tværregionale udviklingsarbejde skal – stadig ifølge kommissoriet – føre til udvikling af fælles faglige standarder og uddannelsesaktiviteter, en beskrivelse af den (forskellige) pædagogiske praksis på de enkelte institutioner og en udvikling af institutionernes undervisning og beskæftigelse.

Ifølge kommissoriet skulle udviklingsarbejdet være færdigt i starten af 2008.

Jeg beder regionen om at oplyse hvad dette tværregionale samarbejde har ført til.

5. Beskæftigelse og undervisning – lommepege/arbejdspege

De unge har mulighed for at arbejde på værkstederne (et grov- og et finværksted).

Af regelsættet for Egelys afsnit A fremgår bl.a. følgende herom:

"Kl. 9.15 begynder arbejdsdagen (skole, værksted, tjans, idrætsdag).

Vælger man værelset efter kl. 9.30 er den unge på værelset til næste morgen kl. 7.45.”

Reglerne på afsnit C er tilsyneladende mindre restriktive idet følgen af at 'vælge' værelset tilsyneladende betyder at den unge ikke kan handle i kiosken den dag og skal blive på værelset til kl. 15.30 (arbejdsdagen slutter kl. 14.30).”

På afsnit B og den særligt sikrede afdeling synes konsekvensen af at ”vælge” værelset at den unge skal gå 2 timer tidligere i seng, henholdsvis 1 time tidligere uden mulighed for at se fjernsyn.

Jeg beder Egely om at oplyse om disse tilsyneladende meget forskellige sanktioner for den samme forseelse giver problemer de unge imellem.

Jeg beder også om oplysning om hvordan der forholdes med de unge som hverken ønsker at arbejde på værkstederne eller modtage undervisning i arbejdstiden, hvad spørgsmålet om arbejdsdusør/lommepenge angår.

Som bilag til reglerne for afsnit A er vedhæftet et skema til ”tjansen” over hvad der skal laves på den daglige tjans. Skemaet består af 15 punkter mandag-fredag mens tjansens skema i weekenderne er kortet ned (10 punkter lørdag og 11 punkter søndag). Skemaet omfatter funktioner som køkken-, rengørings- og oprydningsarbejde (især grundig rengøring af det fælles værkstedstoilet). Køkkenarbejdet består i at den unge sammen med en voksen skal tilberede frokost og aftensmad mv., dække bord og rydde/vaske op. De unge skiftes til at have ”tjansen”.

Jeg går ud fra at dette skema er nogenlunde dækkende for tjansen også på de øvrige afsnit (og den særligt sikrede afdeling).

Det materiale som jeg har modtaget fra Egely, indeholder ingen oplysninger om hvad Egely udbetaler i form af tøjpenge og arbejdsdusør til de unge.

Jeg beder om nærmere oplysninger herom og om udbetaling af bonus (mfy).

I regionens rapport af 30. juni 2008 efter tilsynet den 28. maj 2008 af den åbne afdeling Frørupvej og Egelys sikrede afdeling, afsnit C, er det anført

”at de fysiske rammer i den sikrede afdeling i Nr. Aaby indvendigt er for trange til gruppen af unge. Tilsynet vurderer således (...) at standarden for værksteder ikke lever op til standarden, da de er for trange og for få.”

og

”at de unges fysiske og psykiske trivsel kan fremmes ved flere beskæftigelses- og fritidsaktiviteter og øgede muligheder for individuelt valgt fysisk udfoldelse”.

(Citaterne er hentet fra tilsynets konklusion på s. 1 i rapporten).

I regionens seneste tilsynsrapport (om et tilsyn den 22. september 2009) er den ovenstående vurdering for så vidt gentaget, men i rapporten er dog samtidig anført at det efterfølgende er oplyst

”at der er givet bevilling til nybygning af værkstedsfaciliteter i 2010.”

Jeg beder Egely og regionen om at uddybe denne oplysning i tilsynsrapporten.

De nævnte beskæftigelsestilbud giver mig ikke i øvrigt anledning til bemærkninger på nuværende tidspunkt.

Hvad de unges muligheder for fritidsaktiviteter angår, henviser jeg til pkt. 6 nedenfor.

Det fremgår af det materiale som jeg modtog inden inspektionen, og oplysningerne på Egelys hjemmeside, at der er tilknyttet én lærer til hvert afsnit.

Jeg beder Egely om at oplyse i hvilket omfang Egely er i stand til at opfylde de unges efterspørgsel efter undervisning.

Skolen tilbyder de unge hjælp til at afslutte deres grundskoleforløb, herunder at gå op til folkeskolens afgangsprøver. Ældre elever der har afsluttet deres grundskole, tilbydes (motiverende) hjælp til at påbegynde, genoptage eller fortsatte en ungdomsuddannelse. Ifølge materialet tilbyder skolen sig som en vigtig faktor i etablering af den stabilitet og forudsigelighed som udgør en af grundpillerne i Egelys pædagogiske arbejde.

Da mange af de unge har oplevet problematiske skoleforløb med mange nederlag, er der tale om individuel tilrettelagt undervisning som enten gives som enetimer eller på meget små hold.

Skolens arbejde er integreret i institutionens almindelige arbejde, og lærerne er – som allerede nævnt – naturlige aktører i det faglige behandlingsprogram og i diverse tema- og idrætsdage.

Også udflugter er nævnt i den sammenhæng.

Ovenstående, som er hentet fra Egelys hjemmeside, retter sig mod alle Egelys afdelinger, men jeg går dog ud fra at de unge på Egelys lukkede afdelinger ikke kommer på udflugter.

6. Fritidsaktiviteter og fællesskab

I fritiden er der mulighed for forskellige indendørs aktiviteter på afdelingerne, først og fremmest "klassiske" aktiviteter om brætspil, playstation, bordtennis og bordfodbold, pool/billard og film. Hertil kommer motionsrummene.

Det fremgår af det materiale som jeg modtog forud for inspektionen, at de unge ikke må bruge værkstederne i fritiden, men at der dog konkret kan dispenseres herfra.

Jeg beder på den baggrund – og under henvisning til det som jeg har anført nedenfor – Egely om at oplyse i hvilket omfang de unge får dispensation til at bruge værkstederne i fritiden.

Jeg er opmærksom på at Region Syddanmark har anført følgende i tilsynsrapporten af 30. juni 2008:

"Ligesom de unge udtrykker ledelsen, at der mangler flere værksteder, da der kun er plads til hobbybetonet arbejde, som de unge bliver trætte af efter kort tid...".

Jeg går imidlertid ud fra citatet skal forstås på den måde at der med hobbybetonet arbejde henvises til beskæftigelsen af de unge i arbejdstiden.

Ifølge amtets tilsynsrapport ligger en af de helt store udfordringer for Egely i fremtiden i forbedring af de unges beskæftigelses- og fritidsaktiviteter. Jeg henviser til rapportens pkt. 5.2. Ledelsen har over for tilsynet anført at der først burde nedsættes nogle arbejdsgrupper.

Jeg forstår at Egely for så vidt er enig i det nævnte synspunkt, og beder Egely om at oplyse hvad der siden er sket med henblik på at forbedre de unges fritidsaktiviteter. (Jeg forstår som allerede nævnt at der er en positiv udvikling i gang for så vidt angår de unges beskæftigelsesaktiviteter).

Af udendørs fritidsaktiviteter/aktiviteter væk fra afsnittet er først og fremmest boldspil – på fodbold- og basketballbanen. Hertil kommer muligheden i gymnastiksalen og musiklokalet.

Jeg har noteret mig at de unge kun må bruge disse faciliteter afdelingsvis (dvs. maks. fem unge ad gangen), og at der maks. må deltage to unge pr. voksen.

Jeg kan umiddelbart forestille mig at disse sikkerhedsmæssigt begrundede krav, i kombination med det hertil knyttede personaleforbrug, betyder at disse faciliteter kun bliver brugt i begrænset omfang. Jeg sigter f.eks. til at der som udgangspunkt skal 6 spillere til et volleyballhold.

Jeg går ud fra at Egely fører notater herom. Inden jeg eventuelt foretager mig mere på dette punkt, beder jeg derfor Egely om mere præcise oplysninger om brugen af de nævnte faciliteter.

Jeg har i tilknytning til ovenstående noteret mig at Fyns Amt i tilsynsrapporten af 30. juni 2008 som et af svarene på at kunne fremme de unges fysiske og psykiske trivsel har peget på flere fritidsaktiviteter og ”øgede muligheder for individuelt valgt fysisk udfoldelse” (jeg henviser til tilsynsrapporten, s. 4).

Jeg beder på den ovennævnte baggrund også om en udtalelse fra regionen om eventuelle forbedringer af de unges fritidsaktiviteter på Egely.

Jeg går ud fra at de unge på Egely ligesom f.eks. de unge på Bakkegården af sikkerhedsmæssige grunde ikke kan få adgang til internettet.

Hvis Egely kan bekræfte dette, beder jeg institutionen om at oplyse om dette gælder undtagelsesfrit og således også de unge der ikke har besøgs- og brevkontrol.

Det fremgår af Folketingets Ombudsmands rapport om inspektionen den 9. december 2002 af Stevnfortet at de unge på denne institution havde mulighed for at se fjernsyn efter sengetid forudsat at de havde været oppe om morgenen inden kl. 08.30.

Det fremgår af det materiale som jeg fik tilsendt forud for inspektionen af Egely, at fjernsynet på værelserne på hverdage slukkes kl. 22.30 hvilket jeg har noteret mig. Det materiale som jeg har modtaget, ses umiddelbart ikke at indeholde oplysninger om prisen for at have tv på værelset/leje tv.

Om det skal forstås sådan at det er gratis for de unge, fremgår ikke af materialet. Jeg beder Egely om oplysning herom. Jeg beder endvidere – i givet fald – Egely om at oplyse hvad et eventuelt overskud på kontoen bruges til.

To af de unge som jeg talte med under inspektionen, klagede som repræsentanter for de øvrige unge på de to afsnit over det – efter deres opfattelse – meget beskedne antal fjernsynskanaler som Egely kan modtage.

Det blev under den afsluttende samtale med ledelsen oplyst at Egely hverken har parabolantenne eller bredbånds-tv og derfor kun kan modtage de mest almindelige kanaler. Dette skyldes først og fremmest en økonomisk prioritering. Ledelsen henviste også til de unges gode muligheder for at se dvd-film.

I breve af 31. januar 2008 meddelte jeg de unge at jeg ikke foretog mig mere på dette punkt.

De unge kan også bruge motionsrummene i deres fritid – indtil kl. 22.15. Af ordensreglerne for afdeling C fremgår det at motionstræning er tilladt i arbejdstiden sammen med et medlem af personalet.

Jeg går ud fra at det pågældende medlem af personalet skal kontrollere at der er tale om "seriøs motionstræning", og at de unge i fritiden kan bruge motionsrummene uden at der er personale til stede. Jeg beder dog Egely om at oplyse om jeg har forstået det rigtigt.

På baggrund af inspektionen af Bakkegården er jeg bekendt med at Bakkegården – som noget helt særligt – råder over et klatretårn. Det fremgår af opfølgningen på inspektionen at både de unge og de ansatte er overordentlig glade for denne aktivitet. Jeg nævner det til eventuel inspiration for Egely (og Region Syddanmark) og henviser til at rapporterne om inspektionen af Bakkegården (og navnlig opfølgningsrapport nr. 2 af 13. maj 2009). Jeg henviser endvidere til at disse rapporter – ligesom rapporterne i øvrigt om de sikrede institutioner i Danmark – kan læses på ombudsmandens hjemmeside (www.ombudsmanden.dk).

Det blev under inspektionen oplyst at de unge bliver inddraget og hørt på ungemøder som afholdes hver 14. dag umiddelbart inden de tilsvarende personalemøder. Det fremgår endvidere af tilsynsrapporten at de unge får svar på deres eventuelle forespørgsler umiddelbart efter at det pågældende personalemøde er slut.

Det fremgår af det skriftlige materiale som jeg har modtaget, at Egely lægger stor vægt på at de unge får en sund og alsidig kost mens de er i institutionen. I den tidligere nævnte tilsynsrapport fra det tidligere Fyns Amt er kosten (positivt) fremhævet som noget helt særligt. Det fremgår også af rapporten at al unødigt sukker bliver fjernet fra kostplanen. Samtidig fremgår det at de unge også oplever at de har indflydelse på maden, ligesom de udtrykker stor tilfredshed med maden.

Det har jeg noteret mig.

En af de unges repræsentanter som jeg havde samtale med under inspektionen, klagede over at personalet på den særligt sikrede afdeling anvendte kollektiv straf. Den pågældende nævnte som et eksempel at hvis to af de unge begynder at råbe efter hinanden, bliver ikke alene disse to, men også de øvrige unge på afdelingen sendt ind på deres værelser. Som et andet eksempel blev det nævnt at hvis en eller flere af de unge ikke rydder op efter sig (efter f.eks. at have spillet et spil) bliver alle de unge på afdelingen sendt tidligere i seng, og ikke kun den pågældende.

Som jeg under den afsluttende samtale bebudede at ville gøre, beder jeg Egely om en udtalelse om hvorvidt Egely anvender kollektiv straf.

Af det modtagne materiale fra afsnit A fremgår bl.a. følgende:

”Der må ikke askes på gulvet, de må ikke smide tændstikker eller skodder på gulvet, dette medfører rygestop på fællesarealer i længere eller kortere periode.”

Jeg beder om at Egely inddrager denne regel – og eventuelle tilsvarende regler for dette eller andre afsnit – i sin udtalelse om anvendelse af kollektiv straf.

Jeg går ud fra at Egelys rygeregler efter ikrafttrædelsen af lov om røgfri miljøer (lov nr. 512/2007) er blevet ændret, men beder dog Egely om nærmere oplysninger herom.

Jeg har umiddelbart ingen (yderligere) bemærkninger til de unges fritidsaktiviteter.

7. Kontakt til omverdenen mv.

7.1. Besøg

For så vidt angår unge der er anbragt i en sikret institution på grundlag af § 15, stk. 1, nr. 1-3, i magtanvendelsesbekendtgørelsen (socialpædagogisk grundlag), findes der regler om samvær og kontakt mellem forældrene og barnet i § 71 i lov om social service (tidligere § 57) og kapitel 19 (navnlig pkt. 476) i vejledning nr. 99 af 5. december 2006 om særlig støtte til børn og unge og deres familier som senere ændret. Vejledningens pkt. 487 indeholder også regler om de unges kontakt med andre end forældrene.

Politiet kan i forhold til de unge der er anbragt i varetægtssurrogat, træffe beslutning om nægtelse af eller kontrol med besøg og om kontrol med brevveksling og telefonsamtaler eller anden kommunikation, jf. retsplejelovens §§ 771-773 og magtanvendelsesbekendtgørelsens § 14, stk. 6. Beslutningerne kan indbringes for retten til prøvelse.

Kontrol med brevveksling og telefonsamtaler eller anden kommunikation kan i øvrigt kun ske hvis der foreligger en afgørelse herom fra børn og unge-udvalget, jf. § 123, stk. 2, i lov om social service (tidligere § 108, stk. 2). Bestemmelsen er gengivet i magtanvendelsesbekendtgørelsen (§ 14 i bekendtgørelse 893/2007).

I det skriftlige materiale som jeg har modtaget i forbindelse med inspektionen, og det yderligere materiale som jeg i øvrigt har fundet frem til, er der kun sporadiske oplysninger om de unges muligheder for at modtage besøg mens de er anbragt på Egely.

En enkelt af de unge som jeg talte med under inspektionen, bragte spørgsmålet op – men udelukkende som et spørgsmål om visitation i forbindelse med besøgets afslutning (en klage over tilfælde af kontrol selv efter overvåget besøg; et spørgsmål som jeg i det skriftlige svar til den pågældende afviste at gå videre med).

Det blev under den indledende samtale med ledelsen oplyst at Egelys udgangspunkt for besøgende er den unges nærmeste familie, og at der – i det omfang der tillades besøg fra andre end den nærmeste familie – kun bliver givet tilladelse til besøg af voksne.

Jeg beder om at Egely i en udtalelse uddyber disse oplysninger. Hvis der siden inspektionen er kommet skriftlige besøgsregler på Egely, beder jeg om at modtage et eksemplar af disse regler.

Jeg beder om at udtalelsen også kommer til at indeholde oplysninger om hvorvidt – og i givet fald hvordan – Egely indhenter oplysninger om den besøgende har været straffet/har verserende sager om kriminalitet.

Jeg kan til orientering for Egely oplyse at spørgsmålet om de unges muligheder for at have besøg af deres kærester har været indgående behandlet i forbindelse med opfølgningen af inspektionen af Den sikrede institution Koglen. Dette var normalt ikke muligt på Koglen. Jeg henviser til en inspektion den 7. december 2001 og til de efterfølgende – fem – opfølgingsrapporter (alle rapporter kan læses på ombudsmandens hjemmeside, www.ombudsmanden.dk).

Under Folketingets Ombudsmands inspektion den 23. marts 2004 af Den nye Ungeinstitution Grenen blev det oplyst at der forud for første besøg skal indhentes en besøgstilladelse, og at der i almindelighed kun bliver givet tilladelse til seks besøgende i alt. Der tillades endvidere som udgangspunkt højst tre besøgende ad gangen. På grund af pladsforholdene i institutionen afvikles der maksimalt to besøg på en gang.

Jeg beder i fortsættelse af min anmodning ovenfor om oplysning om hvorvidt Egely har tilsvarende regler om bl.a. antallet af besøgende til den enkelte unge og til de unge samtidig således som det er tilfældet på Grenen.

Jeg beder endvidere Egely om nærmere oplysninger om Egelys sagsbehandling, herunder i hvilket omfang afgørelsen om afslag på besøgstilladelse meddeles parterne i (besøgs)sagen skriftligt – med parter sigter jeg såvel til den unge som den der har søgt om besøgstilladelse.

7.2. Telefonering

Det blev under den indledende samtale med ledelsen oplyst at de unge har mulighed for at telefonere mellem kl. 16.00 og 18.00 hver dag. Hver ung kan modtage opkald udefra i 20 minutter pr. dag, mens den unge selv kan ringe op i 10 minutter.

Det fremgår af notatet om ”En almindelig dag på Egely afsnit A (...) (under opslaget Generelle regler)” at de unge ikke må modtage opkald fra unge der er rejst fra Egely.

Jeg beder Egely om nærmere oplysninger om de unges kontakt til omverdenen i form af telefonsamtaler – herunder om hvilke telefonnumre de unge kan ringe op til (og hvorledes Egely kontrollerer dette) samt om priserne for udgående telefonsamtaler. (Jeg er herved opmærksom på det der er anført i ”Specifikke regler på afd. B”, men dette er dels ikke (helt) entydigt, dels vedrører det isoleret set kun de unge på dette afsnit).

Jeg beder også om nærmere oplysninger om institutionens eventuelle praksis for overhøring af de unges samtaler, herunder de unge som ikke har besøgs- og brevkontrol.

I de ovenfor nævnte specifikke regler for afsnit B er det anført

at ”[n]umrene, der ringes op, tidspunkt opkaldet foretages og den unges navn, [al- tid] skal skrives op på den dertil ophængte seddel i telefonrummet, for at kunne tilbagevise evt. trusler påvist kommende fra Egely”.

Tilsyneladende er der tale om oplysninger på et opslag i det ”lille” telefonrum. Det er ikke klart for mig entydigt om de unge har adgang til dette rum eller ej.

Hvis det førstnævnte er tilfældet, beder jeg Egely og regionen om udtalelser om hvorvidt denne praksis efter institutionens opfattelse er i overensstemmelse med de almindelige forvaltningsretlige regler om videregivelse af oplysninger, jf. lov nr. 503 af 12. juni 2009.

7.3. Udgang

Institutionens leder kan med samtykke fra politiet meddele unge der er anbragt i varetægtssurrogat, tilladelse til ledsaget udgang for et kortere tidsrum når der foreligger "særlige omstændigheder hos den unge der taler derfor", jf. magtanvendelsesbekendtgørelsens § 18, stk. 4 (i den forrige bekendtgørelse nr. 620/2001 kunne der meddeles tilladelse til udgang når der var et "uafviseligt behov herfor").

Denne bestemmelse i magtanvendelsesbekendtgørelsen er en gengivelse af den grundliggende bestemmelse herom i Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 200 af 25. marts 2004 om udgangstilladelse mv. til personer der er anbragt i hospital eller institution i henhold til strafferetlig afgørelse eller i medfør af farlighedsdekret. Justitsministeriets bekendtgørelse har jeg omtalt nærmere nedenfor.

Mulighederne for udgang for de unge varetægtssurrogatanbragte synes med den gældende formulering umiddelbart at være blevet øget. En tilladelse forudsætter dog – som allerede nævnt – (fortsat) samtykke fra politiet.

Bekendtgørelsen (nr. 200/2004) indeholder også regler for udgang til unge der er idømt ungdomssanktion og anbragt i sikret afdeling. Bekendtgørelsen er udstedt af justitsministeren med hjemmel i (bl.a.) straffelovens § 74 a, stk. 4, og efter forhandling med socialministeren. Bemyndigelsen i straffelovens § 74 a, stk. 4, er først med udstedelsen af denne bekendtgørelse blevet udnyttet.

Reglerne om udgang til unge der er idømt ungdomssanktion og anbragt i sikret afdeling, er følgende:

”§ 4. For personer, der er anbragt i en sikret afdeling på en døgninstitution for børn og unge som led i en dom efter straffelovens § 74 a, træffer lederen af den sikrede afdeling afgørelse om udgang

- 1) uden ledsagelse uden for afdelingens område af højst 3 timers varighed inden for samme døgn,
- 2) med ledsagelse, herunder af nærstående, uden for afdelingens område af mere end 3 timers varighed uden overnatning, når tilladelse gives enkeltvis, og
- 3) med henblik på uopsættelig indlæggelse på hospital. Den politimester (Politidirektøren i København), i hvis kreds sagen er behandlet, underrettes herom.

Stk. 2. For de i stk. 1 nævnte personer træffer politimesteren (Politidirektøren i København) afgørelse om udgang

- 1) uden ledsagelse uden for afdelingens område i mere end 3 timer, men uden overnatning,
- 2) med ledsagelse, herunder af nærstående, uden for afdelingens område af mere end 3 timers varighed uden overnatning, når der er tale om en generel tilladelse,
- 3) med en eller flere overnatninger til besøg hos pårørende eller lignende,
- 4) til arbejde m.v. om dagen uden for afdelingens område, og
- 5) med henblik på indlæggelse udenfor de i stk. 1, nr. 3, nævnte tilfælde.

Stk. 3. Statsadvokaten træffer afgørelse om udgange, der ikke er omfattet af stk. 1 og 2.

Stk. 4. Afgørelser efter stk. 2 og 3 træffes efter indstilling fra lederen af den sikrede afdeling.

§ 5. Ved afgørelsen af, om der bør gives tilladelse til udgang m.v., skal der – ud over hensynet til den socialpædagogiske behandling – navnlig lægges vægt på hensynet til retssikkerheden, herunder om der er risiko for, at den dømte i forbindelse med udgang vil begå ny kriminalitet, undvige eller på anden måde misbruge udgangstilladelsen.

Stk. 2. Udgang efter § 4, stk. 1, nr. 1 og 2, og § 4, stk. 2, nr. 1-4, kan tidligst meddeles efter 30 dages ophold i den sikrede afdeling. Dette gælder også i tilfælde, hvor den dømte tilbageføres til den sikrede afdeling.

Stk. 3. Når særlige omstændigheder taler derfor, kan statsadvokaten fravige den i stk. 2 fastsatte tidsfrist. § 4, stk. 4, finder tilsvarende anvendelse.

§ 6. Tilladelse til udgang betinges af, at den dømte under udgangen ikke begår strafbart forhold eller i øvrigt misbruger udgangstilladelsen.

Stk. 2. Tilladelsen kan endvidere betinges af andre vilkår, som findes formålstjenlige for at undgå misbrug, herunder at den dømte

- 1) ikke indtager alkohol eller euforiserende stoffer under udgangen,
- 2) ved tilbagekomsten medvirker til en alkoholtest eller afgiver en urinprøve, eller
- 3) ikke tager ophold andre steder end på udgangsadressen.

Stk. 3. Hvor lovovertrædelsens grovhed og karakter eller hensynet til den forurettede tilsiger det, kan der fastsættes vilkår om, at den dømte ikke må besøge bestemte steder eller opsøge bestemte personer.”

Som det fremgår af citatet ovenfor, følger det af de fastsatte regler at der ikke kan træffes afgørelse om udgang til unge der er idømt ungdomssanktion – såvel begunstige som bebyrdende – uden at lederen af den sikrede afdeling/institution har været inddraget på den ene eller anden måde.

For så vidt angår unge der anbringes i f.eks. en sikret institution efter straffuldbyrdeslovens § 78, stk. 2, med henblik på afsoning, bemærker jeg at det fremgår af pkt. 24 i Direktoratet for Kriminalforsorgens vejledning nr. 68 af 5. juli 2002 om anbringelse af dømte i institution mv. uden for fængsel eller arresthus, at der i de tilfælde hvor der findes et regelsæt på institutionen, ved anbringelsen fastsættes vilkår om at den dømte undergiver sig disse regler. Er der ikke fastsat bestemte regler gældende for de personer der har ophold på stedet, fastsættes bl.a. vilkår om at den dømte kun forlader institutionen efter forudgående aftale med personalet, at den dømte kun forlader institutionen med ledsagelse af personalet, eller at den dømte kun forlader institutionen efter personalets nærmere bestemmelse, dog ikke i videre omfang end svarende til reglerne om udgang fra åbent fængsel. (Der er ikke regler om udgang til strafafsonere i magtanvendelsesbekendtgørelsen, men i § 18, stk. 3, er der regler om placering af sådanne unge uden for afdelingen i en kortere periode "hvis placeringen er sikret via en tæt voksenkontakt"; en sådan placering forudsætter et samtykke fra Direktoratet for Kriminalforsorgen).

Det fremgår af § 14, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 200 af 25. marts 2004 at afgørelsen fra institutionens leder efter bekendtgørelsens § 4, stk. 1 (udgang til unge der er idømt ungdomssanktion), og § 7, stk. 3 (udgang til unge der er anbragt i varetægtssurrogat), ikke kan påklages. Efter § 4, stk. 2, kan der klages over politimesterens afgørelser til statsadvokaten, jf. § 14, stk. 3. Statsadvokatens afgørelse i første instans efter bekendtgørelsens § 4, stk. 3, kan der klages over til Rigsadvokaten, § 14, stk. 2.

Ovennævnte klageregler er ikke medtaget i Egelys klageregler på hjemmesiden (klagevejledning for unge og forældre) med henvisning til regionens "Retningslinjer for behandling af klager inden for Region Syddanmarks sociale område".

Jeg går ud fra at det skyldes et ønske om ikke at gøre vejledningen for uoverskuelig, men jeg beder dog for fuldstændighedens skyld Egely og regionen om en udtalelse herom.

Under den indledende samtale med ledelsen blev det oplyst at det er Egelys erfaring at de enkelte politikredse forvalter bekendtgørelsen om udgang (nr. 200/2004) meget forskelligt, og ledelsen efterlyste en langt større grad af ensartethed på dette punkt.

Bekendtgørelsen er, som allerede nævnt, udfærdiget af justitsministeren efter forhandling med (den daværende) social- og sundhedsminister.

Inden jeg eventuelt foretager mig mere på baggrund af ovenstående, beder jeg Socialministeriet om en udtalelse efter forud indhentet udtalelse fra Justitsministeriet.

8. Euforiserende stoffer mv.

Under den indledende samtale med ledelsen blev det oplyst at Egely som udgangspunkt er stoffri.

Hvis Egely har mistanke om at der er kommet euforiserende stoffer ind, har institutionen mulighed for at tilkalde en af kriminalforsorgens hundeførere. Dette skete i 2007 kun en enkelt gang, og der blev ikke fundet noget.

Alkohol blev ikke nærmere drøftet under inspektionen.

Jeg beder Egely om at oplyse om Egely har haft eller har problemer med alkohol. Jeg beder endvidere Egely om oplysning om institutionens alkoholpolitik i forhold til personalet.

Der er i det nugældende regelsæt – i modsætning til den tidligere magtanvendelsesbekendtgørelse (nr. 1613/2006) – hjemmel for den sikrede afdeling/institution til at undersøge de unges værelser stikprøvemæssigt (når den unge anbringes i afdelingen og før og efter besøg samt fravær, jf. bekendtgørelsens § 7) og på grundlag af en konkret mistanke (jf. § 8 – f.eks. hvis den unge fremstår påvirket af euforiserende stoffer eller alkohol). Der er endvidere hjemmel til en (begrænset) undersøgelse af de unges person – bekendtgørelsens § 8. jf. § 10.

8.1. Medicinhåndtering

Det blev under inspektionen oplyst at alle medlemmer af personalet har nøglen til Egelys medicinskab og at alle – i princippet – kan være med til at fylde de unge medicindoseringsæsker. Under mødet med MED-udvalget blev det fremhævet at det øge-

de antal af unge på Egely med en psykisk overbygning formentlig vil give øgede problemer med medicinudleveringen.

Under det afsluttende møde blev det oplyst at regionen er i gang med at udfærdige egne regler på dette område. Det blev endvidere oplyst at der formentlig i 2008 ville blive taget initiativ til at afholde medicinkurser for personalet.

Region Syddanmark har i forbindelse med tilsynet med Egely været inde på spørgsmålet om medicin håndtering. Af rapporten af 30. juni 2008 fremgår det således at der hos ledelsen

”fortsat [har] opmærksomhed på at medicinopbevaring og –instruks bør forbedres.”

Af rapporten efter tilsynet den 22. september 2009 fremgår bl.a. (s. 2) at

”der også er taget hånd om medicin håndtering og –instruks. Der er løbende tilmeldinger til medicinkurser”.

Umiddelbart synes der således ikke at være grundlag for at foretage videre med dette spørgsmål. Jeg beder dog Egely om at oplyse om antallet af personalemedlemmer der er ansvarlige for medicin håndteringen, er indskrænket i forhold til tidligere.

Jeg beder endvidere for en god ordens skyld om at få udleveret et eksemplar af den nævnte medicininstruks.

9. Vold mv.

Ledelsen oplyste under den indledende samtale at Egely efter fast praksis altid anmelder tilfælde af vold mod personalet til politiet, men oplyste samtidig at det ikke er ”så tit” at der er tilfælde af vold mod de ansatte, og at dette som udgangspunkt mere er et problem mellem de unge. Det fremgår dog samtidig af regionens tilsynsrapport af 30. juni 2008 (s. 4) at der i 2007 var 26 tilfælde af vold og trusler om vold mod personalet på de sikrede afdelinger.

Jeg beder Egely om de tilsvarende tal for 2008 og 2009.

Jeg kan til orientering for Egely oplyse at Bakkegården i sin organisationsplan har udstukket en politik for håndtering af tilfælde af vold på Bakkegården. Politikken der er nedfældet af personalets tillidsrepræsentant, indebærer at det er institutionens ledelse eller den voldsramtes kolleger som efter en voldssituation overtager ansvaret og afgør hvad der (videre) skal ske – herunder om forholdet skal anmeldes til politiet. Det påhviler ikke den voldsramte selv.

Hvis ikke Egely allerede skulle have gjort det, henstiller jeg til institutionen at overveje at indlede forhandlinger med personalet om en egentlig politik om håndtering af tilfælde af vold mod personalet. Jeg beder Egely om at oplyse hvad min henstilling fører til.

Det fremgår af sagen om inspektionen af Grenen at denne institution var forpligtet til at foretage indberetning af tilfælde af vold til (det daværende) Århus Amt på et dertil indrettet skema som var udarbejdet af amtet. Kopi af skemaet skulle sendes til amtet ved udgangen af måneden. Af det materiale som ombudsmandsinstitutionen modtog i forbindelse med denne inspektion (af Grenen), fremgik det at der i 2003 blev indberettet i alt otte tilfælde af vold mod personale.

Jeg beder Region Syddanmark om at oplyse om regionen har en politik på dette område, og på hvilken måde regionen følger med i omfanget af vold på Egely.

Mine medarbejdere og jeg har ikke noteret os at spørgsmålet om undvigelse blev drøftet under inspektionen.

Jeg beder Egely om nærmere oplysninger om tilfælde af undvigelse.

10. Købmandshandel

Det blev oplyst at de unge på Egely har muligheder for at købe diverse fornødenheder i Egelys kiosk i form af slik, sodavand, chips og cigaretter mv.

Min medarbejder har noteret sig at det blev oplyst at der er åbent i kiosken hver dag. Han har dog samtidig noteret sig at der klart er mest salg om fredagen (først og fremmest sodavand).

Jeg går på den baggrund ud fra at der ikke er åbent i kiosken på lørdage og søn- og helligdage. Jeg beder Egely om at korrigere mig hvis dette ikke er rigtigt forstået.

11. Vejledning til de unge og forældrene om magtanvendelsesbekendtgørelsens regler mv.

Magtanvendelsesbekendtgørelsen indeholder som allerede nævnt regler om at lederen af den sikrede afdeling/institution skal sikre sig at den anbragte unge og forældremyndighedens indehaver gøres bekendt med reglerne i bekendtgørelsen – og herunder bekendtgørelsens klageregler. Tilsvarende gælder adgangen til at rette henvendelse til det tilsyn som er nedsat i henhold til grundlovens § 71, stk. 7 (Folketingets tilsyn med personer der er underkastet administrativ frihedsberøvelse). Jeg henviser til bekendtgørelsens §§ 35 og 36.

Egelys hjemmeside indeholder, som allerede nævnt, en klagevejledning til de unge og deres forældre. Vejledningen er – for så vidt – rimeligt omfattende og indeholder henvisninger til de forskellige klageorganers hjemmesider (de sociale nævn og Ankestyrelsen).

Det forældrebreve som Egely ifølge hjemmesiden sender til forældrene når deres barn er blevet anbragt på institutionen, indeholder ingen generel vejledning om magtanvendelsesbekendtgørelsen – men alene en henvisning til at

”en af den unges kontaktpædagoger snarest vil ringe jer op for at fortælle mere om Egely og om jeres barns situation”.

Magtanvendelsesbekendtgørelsen ses heller ikke at blive sendt med som bilag til brevet.

Jeg kan til orientering for Egely oplyse at jeg på ombudsmandens vegne i forbindelse med inspektionen af Bakkegården bl.a. har anført følgende (rapport af 11. august 2006):

”Magtanvendelsesbekendtgørelsens § 35 (der indholdsmæssigt er uændret i forhold til den tidligere bekendtgørelses § 26) lyder således:

’Tilbuddets leder skal sikre sig, at såvel anbragte børn og unge som forældremyndighedens indehaver bliver gjort bekendt med reglerne i denne bekendtgørelse, herunder adgangen til at klage til henholdsvis Ankestyrelsen og kommunalbestyrelsen i opholdskommunen, jf. §§ 30 og 33, stk. 1, og det sociale nævn, jf. §§ 32 og 33, stk. 2.’

Det fremgår af den måde som bestemmelsen er formuleret på, at bestemmelserne i §§ 30, 32 og 33 anses for at være centrale klagebestemmelser. Det følger dog samtidig at de anbragte børn og unge og forældremyndighedens indehaver også skal gøres bekendt med de øvrige regler i bekendtgørelsen.

Som det fremgår, er det endvidere forstanderens pligt at 'sikre sig' at forældremyndighedsindehaverne bliver gjort bekendt med bekendtgørelsens regler.

Under henvisning hertil og til det som jeg på ombudsmandens vegne har anført i forbindelse med opfølgningen på inspektionen af Sølager, henstiller jeg til Bakkegården (og regionen) at ændre praksis f.eks. således at forældremyndighedsindehaveren får tilsendt et eksemplar af magtanvendelsesbekendtgørelsen sammen med forældrebreve. Jeg beder om underretning om hvad min henstilling fører til."

Jeg har endnu ikke afsluttet sagen om inspektionen af Bakkegården.

Idet jeg henviser til det som jeg har anført i forhold til Bakkegården, beder jeg om en udtalelse fra Egely om på hvilken måde Egely opfylder sin pligt efter bekendtgørelsens § 35 til "at sikre sig" at forældremyndighedsindehaverne bliver gjort bekendt med reglerne i bekendtgørelsen.

Tilsvarende gælder Egelys pligt over for de unge.

12. Tilsyn

Regionen har efter servicelovens § 5, stk. 7 (tidligere retssikkerhedslovens § 139) pligt til at føre tilsyn med hvordan de regionale opgaver løses. Tilsynet omfatter både indholdet af tilbuddene og den måde opgaverne udføres på.

Under inspektionen spurgte jeg til hvordan regionens tilsyn er indrettet, og jeg modtog efterfølgende et eksemplar af regionens udkast til et "tilsynskoncept". Der er i udkastet lagt op til, som minimum, et uanmeldt og et anmeldt tilsyn pr. institution pr. år. Tilsynene skal foretages af to personer ansat i regionen hvoraf den ene skal have socialfaglig baggrund. De tilsynsførende må for at sikre uvildigheden ikke være ansat i den pågældende driftsafdeling i regionen.

Udover ovennævnte "eksterne" tilsyn er der i udkastet til tilsynskoncept endvidere lagt op til ét årligt "internt" tilsyn (foretaget af institutionsledelsen).

Det fremgår af regionens hjemmeside at der siden 2007 hvor det ovennævnte udkast til tilsynskoncept stammer fra, er sket betydelige ændringer i den måde hvorpå regionen griber tilsynet an. Jeg henviser til dokumentet "Det nye tilsyn på socialområdet, introduktion" (der nås på hjemmesiden via "socialt" og "tilsyn").

I introduktionen er anført følgende om placeringen af ansvaret for tilsynet:

"... som en nyskabelse er ansvaret for tilsynsopgaven nu placeret uden for socialområdet, nemlig hos regionens administrerende direktør (...). Den daglige ledelse af tilsynsopgaven er hos tilsynschefen (mig), der altså refererer til den administrative direktør. Det betyder, at jeg skal forelægge sagen for den administrerende direktør, hvis jeg ikke kan få lydhørhed for eventuelle påpegede mangler i driften hos socialområdet.

Regionen har hermed taget et afgørende skridt i bestræbelsen på at skabe et reelt uafhængigt tilsyn. Uvildigheden understøttes yderligere af, at tilsynet føres af medarbejdere fra en anden afdeling end den, hvorunder tilbuddet hører."

Det fremgår imidlertid af introduktionen – der er opdateret den 5. januar 2010 – at der for ganske nylig er foretaget ændringer i tilsynet (jeg har, som det fremgår nedenfor, hæftet mig ved tilsynets uafhængighed og den skete ændring heri):

"Tilsynskonceptet er blevet evalueret af KREVI (Det Kommunale og Regionale Evalueringsinstitut), som er et uafhængigt statsligt institut. På baggrund af evalueringen (...) besluttede Regionsrådet den 24. august 2009 at afskaffe tilsynsformen 'Det interne tilsyn', samt at åbne mulighed for, at en konsulent kan føre tilsyn med et tilbud i vedkommendes egen afdeling, hvis der ikke kan rejses tvivl om konsulentens upartiskhed i forhold til pågældende tilbud. Samtidig besluttede Regionsrådet at begrænse antallet af tilsyn, således at et tilbud fra 1. januar 2010 skal have enten et anmeldt eller et uanmeldt tilsyn årligt. Dog suppleres med et ekstra uanmeldt tilsyn over to år for tilbud med mindst tre afdelinger."

Den ændrede holdning til betydningen af et "reelt uafhængigt tilsyn" som ovenstående citat synes at afspejle, ses umiddelbart ikke at være udsprunget af KREVI's rapport, men snarere på trods heraf. Jeg henviser til at rapporten på s. 56 (bl.a.) indeholder følgende passus:

"Organiseringen af det nye tilsyn betyder, at driftsafdelingerne ikke fører tilsyn med egne tilbud. Dette er med til at sikre den nødvendige uvildighed i tilsynet. Organiseringen med en tilsynschef uden for det sociale område betyder også en

større uvildighed i tilsynet og er med til at sikre kvalitativ sparring og ledelse for de tilsynsførende, hvilket også styrker tilsynets objektivitet.”

I de fælles tilsynsprincipper som Danske Regioner har udarbejdet (juni 2007) – og som Region Syddanmark i introduktionen til ”Det nye tilsyn” har henvist til – fremgår følgende om spørgsmålet om tilsynets uafhængighed:

”Det er vigtigt at sikre den fornødne uafhængighed mellem den eller de medarbejdere, som står for den daglige kontakt til tilbuddet og den eller de medarbejdere, som varetager tilsynet.

Det er vigtigt, at medarbejdere reelt ikke kommer til at undersøge sig selv. Derfor er det uvildige og uafhængige tilsyn et centralt princip, når der føres tilsyn med de regionale tilbud.”

Inden jeg foretager mig mere, beder jeg regionen om en udtalelse om baggrunden for ændringen pr. 1. januar 2010 og om de overvejelser som regionen har gjort sig forud herfor.

Regionen har med baggrund i ”Det nye tilsyn” ført tilsyn med Egely den 28. maj 2008 og 22. september 2009 (begge tilsyn var anmeldte tilsyn).

I rapporten om det sidstnævnte tilsyn er det under punktet ”Eventuelle prioriteringer ved tilsynet” anført at

”[L]edelsen har orienteret de unge og medarbejderne om tilsynsbesøget - deltagere er udpeget af ledelsen”.

Jeg beder regionen om en udtalelse om baggrunden for denne prioritering og betydningen heraf for den reelle værdi af det førte tilsyn.

I den forrige magtanvendelsesbekendtgørelses § 5, stk. 5 (nr. 1309/2004), var det bestemt at Socialministeriet (nu Social- og Indenrigsministeriet) skal følge udviklingen inden for anvendelsen af de sikrede afdelinger og lejlighedsvis aflægge besøg på institutionerne. Den konkrete opgave lå konkret hos Servicestyrelsen (Styrelsen for Social Service).

Om denne tilsynsforpligtelse anførte Socialministeriet i forbindelse med opfølgningen af inspektionen af Bakkegården (opfølgingsrapport af 11. marts 2008) følgende:

”Baggrunden for at ophæve bestemmelsen var, at bestemmelsen var en reminiscens fra gammel tid, hvor ministeriet førte tilsyn med hele området. Der har dog ikke, siden området blev udlagt fra staten, været en egentlig tilsynsforpligtelse, hvorfor det har fremstået uklart, hvad Socialministeriets rolle egentlig har været. At bestemmelsen er fjernet fra bekendtgørelsen, gør det således tydeligt, hvem der har en decideret tilsynsforpligtelse. Socialministeriet har dog stadig uanset bestemmelsen en forpligtelse til at følge udviklingen i praksis, lige som det gælder på hele det sociale område.”

Jeg gik i opfølgingsrapport nr. 2 (af 13. maj 2009) ud fra at Socialministeriet hermed henviste til ministeriets ulovbestemte ressorttilsyn (eller sektortilsyn).

13. Beslutningen om at afstå fra den almindelige gennemgang af sager om magtanvendelse

I Socialministeriets magtanvendelsesbekendtgørelse (tidligere bekendtgørelse nr. 1613/2006, nu nr. 893/2007) er der som nævnt i pkt. 2 bestemmelser om protokollering (skematilførsel) af bestemte former for fysisk magtanvendelse og anvendelse af nødværge mv. (bekendtgørelsens § 26, tidligere § 18) og bestemmelser om indberetning til den tilsynsførende myndighed i tilfælde af overtrædelse af bekendtgørelsens regler (bekendtgørelsens § 28, tidligere § 19).

Under inspektionen anmodede jeg som allerede nævnt under pkt. 1 om udlån af institutionens skriftlige materiale om magtanvendelse for perioden fra den 1. maj 2007 til den 2. november 2007 hvor jeg varslede inspektionen over for Egely. Jeg begrænsede min anmodning til at angå den særligt sikrede afdeling og (til sammenligning) en af de ”almindelige” afsnit.

Jeg har modtaget materiale om 14 tilfælde af magtanvendelse i den særligt sikrede afdeling og – til sammenligning – 3 tilfælde af magtanvendelse i øvrigt. Jeg har imidlertid af følgende grunde valgt ikke at gennemføre den gennemgang af det modtagne materiale som jeg havde til hensigt at foretage i forlængelse af min inspektion af Egely, og som normalt indgår som en fast bestanddel af (bl.a.) rapporterne om inspektion af sikrede institutioner.

Som det fremgår af de breve som fulgte med fremsendelsen af den foreløbige rapport til Egely, regionen og Indenrigs- og Socialministeriet (nu Socialministeriet), skyldes dette for det første at rapporten om inspektionen af forskellige grunde, beklageligvis, er blevet (meget) forsinket. For det andet skyldes det at Region Syddanmark den 10. marts 2008 telefonisk har oplyst over for min medarbejder at regionen efter inspektionen har udarbejdet helt nye skemaer som er taget i brug fra den 1. januar 2008. Efter det oplyste har baggrunden for de nye skemaer dels været de nye regler om magtanvendelse i form af undersøgelse af de unges opholdsrum og person, dels regionens ønske om et fælles skema til brug for alle typer af magtanvendelse.

Ombudsmandens gennemgang af magtanvendelser i de sikrede institutioner er normalt tæt knyttet til de skemaer som anvendes af den pågældende myndighed i forbindelse med registreringen af magtanvendelserne og indberetningen heraf til den tilsynsførende myndighed. En sædvanlig gennemgang af de modtagne skemaer om de – i øvrigt på nuværende tidspunkt relativt gamle – magtanvendelser forekommer mig derfor ikke hensigtsmæssig.

Jeg afstår derfor fra at foretage en sådan sædvanlig gennemgang af det materiale som jeg har modtaget.

Jeg beder regionen om at sende mig et eksemplar af det nye magtanvendelsesskema.

13.1. To konkrete tilfælde af magtanvendelse – herunder et tilfælde af indelåsning af en ung på værelset

I forbindelse med mit direkte skriftlige svar til (ad hoc) repræsentanten for de unge på den særligt sikrede afdeling udbad jeg mig Egelys skriftlige materiale om en (yderligere) magtanvendelse som fandt sted efter varslingen af inspektionen, og som den pågældende repræsentant fortalte mig om.

Der var efter det oplyste tale om en episode der fandt sted et par dage før inspektionen, og hvori angiveligt fire ansatte på Egely skulle have deltaget. Hverken den pågældende eller de øvrige unge på den særligt sikrede afdeling så situationen der fandt sted på den unges værelse. Den pågældende var sendt på værelset på grund af manglende oprydning.

Efter de unges opfattelse blev der anvendt alt for meget magt til at neutralisere den unge, bl.a. skulle personalet angiveligt ikke have sluppet sit greb i den unge uanset at han ”råbte at han nok skulle slippe af, og at han ikke kunne få luft”.

Egelys forstander har i et brev af 14. februar 2008 til mig anført at han med en vis undren må konstatere at ingen af magtanvendelserne på den særligt sikrede afdeling i december måned 2007 svarer til den ovenstående beskrivelse. Forstanderen har endvidere oplyst og henvist til at afdelingslederen har efterforsket sagen uden at kunne komme den beskrevne episode nærmere.

Jeg har gennemgået de magtanvendelser for december måned 2007 som forstanderen samtidig har sendt mig.

Jeg lægger herefter til grund at den beskrevne episode enten ikke har fundet sted, eller at episoden – således som den har været registreret/indberettet – har adskilt sig så markant fra den ovenstående beskrivelse at den ikke kan identificeres.

Blandt de modtagne magtanvendelser fra december måned 2007 er et tilfælde af indelåsning af to af de unge på deres respektive værelser (et indgreb den 1. december 2007; fødselsdatoer 110490 og 051291). Indgrebet varede efter oplysningerne i de to magtanvendelsesskemaer i ca. 5 minutter, henholdsvis 15 minutter.

Om episoden er anført følgende i et af de to indberetningsskemaer (fødselsdato 051291):

”(…) og en anden ung skændes pludselig højlydt. Da personalet når frem (i løbet af få sek.) har dette udviklet sig til fysisk håndgemæng/knytnæveslag. Personalet går imellem de to unge for at skille dem ad. Begge unge protesterer højlydt og er meget ophidset/udadreagerende. Dette medfører, at de hver især bliver fulgt til deres respektive værelser. På værelset er (…) fortsat meget ophidset og forsøger gentagende gange at komme ud af værelset, for igen at opsøge den anden ung. Han udtaler flere gange, at han vil ’nakke’, ’slagte’ og ’skære halsen over på det svin’. For at beskytte begge unge, bliver døren på hans værelse låst i ca. 15 min., hvorefter han er faldet så meget til ro, at det er muligt at føre en opfølgende samtale med ham.”

Afkrydsningsrubrikkerne i de to skemaer – ulovlig magtanvendelse, nødværge, lovlig magtanvendelse – er ikke udfyldt.

Om lederens opfølgning i forhold til de involverede medarbejderne er enslydende anført "[s]amtaler og evaluering af episoden". Og i forhold til den unge (ligeledes enslydende):

"Samtaler og massiv voksenkontakt hvor den unge hjælpes til at finde andre værktøjer til at håndtere konflikter på en hensigtsmæssig måde".

Forstanderen har underskrevet begge indberetningsskemaer den 14. december 2007 og i øvrigt uden kommentarer.

Indberetningsskemaernes rubrikker til regionens påtegning er – af gode grunde – ikke udfyldt (jeg henviser til at jeg har modtaget indberetningsskemaerne i den form som de har på Egely).

Jeg beder regionen om at oplyse hvilke bemærkninger/hvilken vurdering regionen har haft/anlagt til episoden – herunder hvorledes regionen har reageret over for Egely i anledning af Egelys manglende kategorisering af de to magtanvendelser som lovlige eller ikke lovlige.

Jeg beder endvidere Egely og regionen om udtalelser om selve magtanvendelsen (aflysning af dør til værelse) i lyset af magtanvendelsesbekendtgørelsens bestemmelser; og herunder bekendtgørelsens § 23 om anvendelse af isolationsrum i særligt sikret afdeling.

Jeg kan til orientering oplyse at der i rapporten om inspektionen af Bakkegården (bl.a.) er anført følgende (om en episode hvor tre unge var blevet låst inde på deres respektive værelser efter, ifølge Bakkegårdens beskrivelse, nogle "tumultagtige tilstande"):

"I sit følgebrev til indberetningen til amtet (det tidligere nævnte følgebrev af 2. juni 2005) har viceforstanderen argumenteret for at dørlåsningen var forsvarlig – om end ulovlig – og endvidere at dørlåsning måtte anses for at være et mindre indgreb end indsættelse i isolationsrummet.

Jeg beder om at amtet (...) tager udtrykkelig stilling til denne opfattelse hos Bakkegården set i lyset af de regler som efter magtanvendelsesbekendtgørelsen gælder for sikrede afdelinger."

I den efterfølgende opfølgingsrapport (af 11. marts 2008) er der anført følgende:

"Amtet har (...) understreget at tilsynet

'under ingen omstændigheder [har] opstillet en sammenlignende vurdering af dørlåsningen i forhold til indsættelse i isolationsrum. Tilsynet har tværtimod fastholdt, at 'ulovlig' ikke kan gradbøjes.'

Jeg har opfattet ovenstående som et svar på min anmodning om at amtet udtrykkeligt tog stilling til den holdning som Bakkegården havde givet udtryk for i det brev som fulgte med indberetningen til amtet: At dørlåsningen var forsvarlig – om end ulovlig – og at dørlåsning må anses for at være et mindre indgreb end indsættelse i isolationsrum.

Jeg forstår den sidste del af amtets udtalelse, jf. citaterne ovenfor, således at amtet klart lægger afstand til den holdning som Bakkegården har givet udtryk for.

Jeg bad om amtets bemærkninger i lyset af de regler som efter magtanvendelsesbekendtgørelsen gælder for sikrede afdelinger, men har ikke modtaget et sådant svar.

Heller ikke fra Socialministeriet har jeg modtaget kommentarer på dette punkt.

Jeg har dog valgt ikke at gentage spørgsmålet hvis svar efter min opfattelse ligger lige for: Efter magtanvendelsesbekendtgørelsens regler – både 2004-bekendtgørelsen og den nugældende bekendtgørelse fra 2007 – er anvendelse af isolation nævnt blandt de indgreb som er 'tilladt fysisk magtanvendelse'. Jeg henviser til den nugældende bekendtgørelses §§ 2 og 26 – og den tidligere bekendtgørelses §§ 2 og 18.

Den aktuelt anvendte form for isolation er derimod slet ikke nævnt i bekendtgørelsen – heller ikke blandt de muligheder for ikke tilladt magtanvendelse som bekendtgørelsen dog forudsætter at de sikrede institutioner undtagelsesvis gør brug af (og som skal indberettes til tilsynsmyndigheden inden 3 dage).

Jeg er under henvisning til det som jeg har anført ovenfor, enig med amtet i at lægge afstand til Bakkegårdens brug af dette indgreb som jeg må betegne som meget beklagelig."

Hvad regionens tilsyn med Egelys anvendelse af reglerne i magtanvendelsesbekendtgørelsen i øvrigt angår, henviser jeg til pkt. 13.2 lige nedenfor.

13.2. Regionens tilsyn med Egelys anvendelse af magtanvendelsesbekendtgørelsen

Regionen skal som tidligere nævnt føre tilsyn med hvordan de regionale opgaver løses. Herudover skal regionen efter magtanvendelsesbekendtgørelsens § 29 føre tilsyn med institutionernes anvendelse af bekendtgørelsens regler.

Jeg beder regionen om at sende mig det generelle skriftlige materiale som regionen måtte have udfærdiget, om denne del af regionens tilsyn. I det omfang sådant materiale ikke findes, beder jeg regionen om en udtalelse om hvordan regionen løser denne specifikke tilsynsopgave.

Jeg har ovenfor under pkt. 13.1 stillet spørgsmål ved en episode den 1. december 2007 (to tilfælde af indelåsning af unge på deres værelser).

Jeg beder i forlængelse heraf om at modtage de ovenfor nævnte to indberetningskemaer sådan som skemaerne foreligger med regionens bemærkninger/vurdering.

I fortsættelse af det som jeg har anført ovenfor under pkt. 2 om anvendelse af isolation over for unge der er anbragt i den særligt sikrede afdeling, beder jeg Egely om en udtalelse om hvordan bestemmelsen i magtanvendelsesbekendtgørelsens § 23, stk. 2, om psykiatrisk lægetilsyn virker i praksis. Jeg beder herunder Egely oplyse hvornår lægen kan indfinde sig i institutionen i tilfælde af en beslutning om isolation set i forhold til tidspunktet for tilkaldelsen af ham/hende. Jeg sigter hermed til Nr. Åbys geografiske beliggenhed navnlig i forhold til Odense.

14. Samlet vurdering

Af FN's konvention af 20. november 1989 om barnets rettigheder, artikel 37 c, fremgår det at ethvert frihedsberøvet barn skal holdes adskilt fra voksne frihedsberøvede, medmindre en sådan adskillelse ikke anses at tjene barnets tarv.

Formålet med anbringelsen af unge i varetægtssurrogat eller en sikret institution med henblik på afsoning af dom, jf. straffuldbyrdslovens § 78, stk. 2, er at beskytte mod den belastning som det er at komme i fængsel (arresthus), og mod negativ påvirkning

fra voksne kriminelle. For de administrativt frihedsberøvede er formålet at afværge at de unge skader sig selv eller andre, og at foretage pædagogisk observation der skal danne grundlag for en eventuel senere længerevarende behandling. For så vidt angår de unge der er anbragt efter straffelovens § 74 a (ungdomssanktionen), er formålet at styrke indsatsen og reaktionsmulighederne over for den hårde kerne af socialt belastede og utilpassede unge kriminelle og at give mulighed for at fastholde de unge i længere tid og samtidig iværksætte en behandling der på længere sigt kan få de unge på rette kurs.

Jeg fik under inspektionen umiddelbart fornemmelsen af at der var en god indstilling hos personalet i forhold til at løse de opgaver som institutionen er stillet over for.

Af min beslutning om ikke at gennemgå de magtanvendelseskemaer som jeg har modtaget, følger det imidlertid at jeg ikke har et tilstrækkeligt grundlag for at vurdere om Egely opfylder sit formål på en tilfredsstillende måde. Jeg har imidlertid noteret mig den samlede vurdering som Region Syddanmark har givet udtryk for i sine rapporter efter de anmeldte tilsyn i 2008 og 2009, og jeg har noteret mig at navnlig bedømmelsen i 2009 overordnet set er meget positiv.

15. Opfølgning

Jeg har ovenfor bedt Egely og Region Syddanmark – og endvidere Socialministeriet – om oplysninger mv. vedrørende forskellige forhold.

Jeg beder om at Egely sender institutionens oplysninger mv. gennem regionen med henblik på at regionen får lejlighed til at kommentere det som Egely anfører.

Jeg beder Region Syddanmark om at sende Egelys oplysninger mv. – og regionens egne oplysninger mv. – gennem Socialministeriet hvis oplysninger og bemærkninger jeg ligeledes udbeder mig.

Jeg har under pkt. 7.3 udtrykkeligt henledt Socialministeriets opmærksomhed på visse forhold eller har udbedt mig oplysninger mv. fra ministeriet.

16. Underretning

Denne rapport sendes til Egely, Region Syddanmark, Socialministeriet, Folketingets Retsudvalg, Tilsynet i henhold til Grundlovens § 71, stk. 7, og de unge i institutionen.

Jens Møller
Direktør
